

GALLUP: DANSKERNES OPBAKNING TIL BISTANDEN FALDER

ET FLERTAL I BEFOLKNINGEN MENER, AT UDVIKLINGSBISTANDEN ENDER I FORKERTE LOMMER, OG AT STØRSTEDELLEN GÅR TIL ADMINISTRATION, VISER NY GALLUP-UNDERSØGELSE. EKSPERT KALDER RESULTATERNE ET MARKANT NEDERLAG FOR BRANCHEN. PÅ SIGT RISIKERER OPBAKNINGEN TIL UDVIKLINGSBISTANDEN AT SMULDRE, ADVARER HAN. [LÆS SIDE 4-5.](#)



Foto: Hanne Mølby Henriksen

ud>ikling

NYHEDER OG DEBAT OM
UDVIKLINGSBISTAND

Maj Nr. 03/2008



TEMA: U-landsuddannelser

Ill.: Rasmus Meisler/Spild af Tid ApS.

SÅDAN FÅR DU DRØMMEJOBET

Hvad skal man læse for at få drømmejobbet hos FN eller Folkekirkens Nødhjælp? Hvis man vil arbejde med udviklingsbistand i fremtiden, gør man klogt i at lære arabisk, læse økonomi eller være god til interkulturel kommunikation, lyder spådommene om fremtidens udviklingsarbejdere. Uanset evner vil danskere konkurrere skarpt med resten af verden om drømmejobbet. Læs her hvordan man stiller sig forrest i køen, når jobbene skal besættes. [Tema side 14-17.](#)

INDHOLD



Foto: Morten Vassing

AFRIKA-KOMMISSION VIL VISE SIN BERETTIGELSE

"Har Afrika brug for endnu en kommission?" Det spørgsmål har mange stillet, efter regeringen har præsenteret en ny Afrika-kommission. Ja, lød svaret – måske ikke så overraskende – da Afrika-kommissionen for første gang var samlet i København i april. Læs side 8-9.

DEN SVÆRESTE TEST

Joyce er en Engel. Det kaldes de frivillige i Kawempe Home Care projektet i Uganda. Hver fredag hjælper de mænd og kvinder med at tage den svære test, der skal vise, om de er raske eller skal leve et liv som hiv-positive. Læs mere side 12-13.



Foto: Mikkel Nedergaard

LÆS OGSÅ I DETTE NR. AF UDVIKLING OM:

- Falske FN-jobs i omløb ... side 6
- Velgørelse i cyberspace ... side 7
- Bhutan, der har fået demokrati - men reelt er uden opposition ... side 10-11

Oversættelser - tolkning

Alle sprog, kort leveringstid, etabl. 1976.
98 udlændinge oversætter til deres modersmål.

SES Erhvervs-Service ApS - 7800 Skive
Blichersvej 15A tel 9752 2911 fax 9751 2900
tekst@abc-ses.dk www.abc-ses.dk

ud>ikling

Udgives af Danida, Udenrigsministeriet,
Asiatisk Plads 2, 1448 København K
Telefon 33 92 00 00, Fax 33 92 07 10
34. årgang. Udkommer otte gange om året. Trykplag: 12.800
ISBN nr. 978-87-7667-902-6 (papirversion)
ISBN nr. 978-87-7667-903-3 (netversion)
ISSN nr. 0106-0570

Abonnement (gratis), adresseændringer og udsendelse

www.udvikling.dk eller kontakt Schultz Distribution:
Telefon 43 22 73 00, schultz@schultz.dk

Redaktion

Redaktør: Stefan Katić (sk) (stekat@um.dk) 33 92 02 50
Journalist: Morten Østervang (mø) (morost@um.dk) 33 92 01 61
Journalistpraktikant: Signe Hauerberg Damkjær (sigdam@um.dk) 33 92 00 66
Ansvarshavende iflg. presseloven: Kontorchef Eva Egesborg Hansen (PDK)
Redaktionen er afsluttet den 21. april 2008

Annoncesalg:

Christian Irgens (chrig@um.dk) 33 92 13 84

Nyt om navne:

avisenuvikling@um.dk

Design, layout og illustration:

1508 A/S

Tryk:

Skive Folkeblad. Trykt på svanemærket papir med miljøvenlige farver.

www.udvikling.dk. Her findes blandt andet tidligere numre og artikelbibliotek.

Tidligere numre på tryk kan rekvireres fra Netboghandelen på:
www.danida-publikationer.dk eller hos DBK Logistik Service på telefon 32 69 77 88.

Artikler i *Udvikling* udtrykker ikke nødvendigvis
Udenrigsministeriets synspunkter.

Danida



NYT FRA STYRELSEN

BAG BISTANDENS
BUZZWORDS

Af Bo Simonsen

I sidste nummer skrev vi på denne plads om den danske støtte til udviklingen af erhvervssektoren i Tanzania. Anledningen var, at Danidas styrelse på sit møde i februar godkendte en bevilling på en halv milliard kroner til tredje fase af et erhvervssektorprogram.

Danmark har støttet et samlet program for erhvervssektoren i Tanzania siden 1998, og flere medlemmer af styrelsen efterlyste resultater og erfaringer fra de seneste ti års indsats. Der blev også efterlyst nogle beskrivelser af sammenhæng mellem indsatser og resultater. Det er det, der i bistands-jargonen hedder 'indikatorer'. Altså nogle konkrete mål for indsatsen, som man om nogle år kan kigge tilbage på for at svare på spørgsmålet: Har vi nået det, som vi forventede, og som vi har investeret temmelig mange millioner kroner i?

Moderne udviklingssamarbejde har en kedelig tendens til at blive slyt ind i – for menigmand – svært forståelige sprogbrug om komponenter, impact, kapacitetsopbygning, basket-funding, logical frameworks, alignment, monitorerings-systemer etc. Det kan nogle gange være lidt svært at få øje på, hvad det i grund og bund handler om: bedre muligheder for at fattige mennesker kan få et rigere og sikrere liv. Vi tog derfor telefonen og ringede til den danske ambassade i Tanzanias hovedstad Dar es Salaam. Her talte vi med programkoordinator Jørn Olesen, der i tæt samarbejde med andre donorer og lokale samarbejdspartnere har været med til at udarbejde erhvervssektorprogrammet. Og så blev det lige pludselig meget mere håndgribeligt og konkret, hvad det hele går ud på, og hvad der gemmer sig bag begreber som "Improved Business Environment" og "Micro, Small and Medium Enterprises Development".

Skødeløst

Et af de helt store problemer med at starte og drive privat forretning i Tanzania er, fortalte Jørn Olesen, at næsten ingen mennesker har skøde på deres bolig eller ejendom. De kan derfor ikke låne penge i banken, fordi de ikke kan fremvise et gyldigt skøde på. Intet skøde. Ingen lån. Ingen business. Et af målene med den danske støtte til erhvervssektorprogrammet er, at 400.000 ejendomme og boliger skal registreres med et gyldigt skøde.

Det er i det hele taget et mål at få nogle flere kunder i bankerne. I øjeblikket har kun omkring ni pct. af den voksne befolkning adgang til bankservices. Målet er at fordoble det antal inden 2013. Dvs. flere mennesker i banken, der låner flere penge til at sætte forretninger i gang. Over halvdelen af befolkningen (54 pct.) har ingen adgang til nogen form for kredit, hverken fra formelle eller uformelle långivere. Det er målet de kommende år at ned-

bringe den andel til højst 40 procent. Mindst én million flere mennesker fra den fattigste del af befolkningen skal have adgang til kredit.

Det lyder ambitiøst, og her kommer spørgsmålet om de hidtidige erfaringer med ti års støtte til erhvervsudviklingen på banen.

Danmark har de forløbne år bl.a. støttet CRDB-banken, der i dag er blevet Tanzanias største bank. CRDB er en almindelig bank, som også giver såkaldte mikrokreditter; mange af mikrokreditterne gives til småbønder, der ikke kan stille sikkerhed. Kredittagerne er organiseret i andelssparekasser, såkaldte SACCOS. For syv år siden startede CRDB-banken med at organisere ganske få SACCOS. I dag samarbejder banken (der nu har 55 filialer i hele landet) med 370 SACCOS med 400.000 medlemmer, næsten ligeligt fordelt mellem kvinder og mænd. Og hvor næsten alle vel og mærke betaler afdrag til tiden.

Færre retssager

En anden forhindring er, at det arbejdsrettslige system i Tanzania er meget tilbage at ønske – både set fra arbejdsgiverens og arbejdstagerens synspunkt. Konflikter om fx løn eller udbetaling af tillæg har skullet afgøres ved almindelige retsinstanser. Det er meget langsomt. Det har været en del af den hidtidige danske støtte at ændre dette ufleksible system til noget, der minder om en dansk model. Det er lykkedes, og i maj sidste år trådte en ny lov i kraft med bestemmelser om, at arbejdsrettslige tvister løses gennem mægling mellem parterne, ved voldgift og i sidste instans ved en egentlig retssag. Resultatet af den nye lov er ganske imponerende. Siden maj 2007 er ca. 3.000 sager afsluttet. Tre fjerdedele af sagerne er blevet afgjort ved mægling, knapt en fjerdedel ved voldgift, og under en procent skulle afgøres ved en retssag.

Jørn Olesen kan nævne mange gode resultater af den hidtidige danske indsats, og hvordan den bidrager til økonomisk vækst og fattigdomsreduktion, samt hvad man skal nå inden 2013. Men der er ikke nødvendigvis en direkte sammenhæng mellem den danske støtte og erhvervssektorprogrammets mål og resultater, understreger han. Nogle af aktiviteterne finansieres af flere donorer, hvor den danske bistand udgør en mindre andel. Nogle af indikatorerne er meget overordnede og stammer fra Tanzanias nationale fattigdomsstrategi, eller internationale vurderinger af, hvor godt det er at drive forretning i Tanzania. Og så er det heller ikke helt enkelt at skaffe de rigtige oplysninger om den faktiske virkelighed. F.eks. tog det halvandet år at få undersøgt, hvordan og hvor mange, der har adgang til kredit i Tanzania – en ret afgørende oplysning for om et par år at kunne kigge tilbage og sammenligne, hvilke mål der er nået.

Bo Simonsen er journalist i Udenrigsministeriet bosimo@um.dk

DET ER SMART AT **INVESTERE I KVINDER**

Men ikke alle har fået øjnene op for fordelene, lød det på en stor international konference om FN's 2015 Mål om ligestilling: Nogen skal slå i bordet for at få ændret de barrierer, der holder fattige kvinder ude af arbejdsmarkedet.

Af Ulrikke Moustgaard

Forestil dig at du gerne vil starte din egen butik. Men for at få et officielt blåt stempel skal du have din ægtefælles tilladelse til projektet. Den har du også brug for, når du går i banken for at få et lån til at starte din butik op. Det betyder fx, at din ægtefælle kan hæve de penge, du måske skulle have brugt til at købe flere varer for. Men det er langt fra din eneste bekymring, for før du overhovedet kan slå døren op for dine første kunder, skal du have sørget for, at nogen passer dine børn og dine huslige pligter, mens du selv er på arbejde.

Sådan ser de hårde vilkår ud her i 2008 for mange kvinder i den fattige del af verden, som gerne vil ud på arbejdsmarkedet. Derfor er der stadig en lang vej at gå, hvis vi skal gøre os håb om at opfylde FN's 2015 Goals om at sikre kvinder ligestilling inden år 2015 – og samtidig at halvere verdens fattigdom.

Danmark forsøgte at give målet en vitaminindsprøjtning, da Udenrigsministeriet d. 17. april afholdt en stor international konference om økonomisk styrkelse af kvinder.

– Kønsskridning er uretfærdigt og uklogt. Og det er dyrt for samfundet på lang

Den internationale konference var en del af en stor dansk kampagne for at få større global opmærksomhed på FN's 2015 Mål nr. 3 om styrkelse af kvinders rettigheder og muligheder i udviklingslandene.

Kampagnen byder også på en global MDG3-fakkel. Faklen gives til en repræsentant for bl.a. regeringer, erhvervsliv og organisationer, som lover at gøre en indsats for ligestilling. Mindst 100 fakler vil rejse verden rundt.



Som del af den danske kampagne vil mindst 100 fakler rejse verden rundt for at skabe opmærksomhed om kvinders ligestilling. Foto: Joachim Rode

sigt. Vi har ikke råd til ikke at udnytte potentialerne i halvdelen af en befolkning, som udviklingsminister Ulla Tørnæs sagde på konferencen.

Bedre markeder og børnepasning

Hensigten med konferencen var at få større politisk og finansiel støtte til at arbejde for kvinders økonomiske ligestilling. Men hvordan det så i praktisk forstand skal lade sig gøre var emnet, som repræsentanter fra erhvervsliv, regeringer og organisationer i både rige og fattige lande skulle diskutere. Alle var enige om, at det var en god ide både at investere i pigers uddannelse og at hjælpe kvinder til at få fodfæste på arbejdsmarkedet i den private sektor. Men metoderne var der forskellige indgangsvinkler til. Nogle mente, at hjælpen skulle komme udefra.

– En af de bedste måder at hjælpe os på er at sørge for, at der er markeder, hvor vi kan afsætte vores produkter til rimelige priser, sagde Ugandas finansminister Ezra Suruma.

Andre talte om behovet for, at de enkelte regeringer i fattige lande selv tager et større ansvar.

– Staten skal sørge for, at der er offentlige tilbud om fx børnepasning eller ældrepleje, der hviler på kvindernes skuldre. Og den skal afsætte penge til at støtte små erhvervsdrivende, sagde Betty Maina, leder af Kenya Association of Manufacturers.

Kom til sagen

Uanset metode var et tilbagevendende tema, at samfundet først og fremmest skal ændre sin holdning til kvinders position i samfundet.

”

Når vi taler om kvinder som 'uudnyttede ressourcer i samfundet', lyder det som om, vi taler om minedrift. Hvorfor ikke bare tale om, at vi skal fjerne kønsdiskrimination?

Michael Klein, cheføkonom og vicepræsident i Verdensbanken

– Når vi taler om kvinder som 'uudnyttede ressourcer i samfundet', lyder det som om, vi taler om minedrift. Hvorfor ikke bare tale om, at vi skal fjerne kønsdiskrimination? Så længe en mand har ret til at nægte sin kone adgang til arbejdsmarkedet, hvis han mener, det går ud over hans børn, kommer vi ikke videre, sagde Michael Klein, cheføkonom og vicepræsident i Verdensbanken og fik store klapsalver fra salen.

GIV PENGE TIL KVINDERNE

Mama Koite Doumbia, forkvinde for The African Women's Communication and Development Network.

Hvad betyder denne konference for afrikanske kvinder?

– Udviklingen går for langsomt bl.a. fordi civilsamfundet ikke bliver inddraget nok, når donorerne giver penge til fattige kvinder. Hver gang 1000 kr gives til at forbedre kvinders situation, går måske kun én pct. direkte til kvinderne. Det er godt, at vi taler om, hvordan vi får flere kvinder ind på arbejdsmarkedet, men man glemmer, at

størstedelen af kvinderne arbejder i den uformelle sektor.

Hvad mener du, man så skal fokusere på?

– Der er for meget snak. Hvis man vil bekæmpe fattigdom, så giv pengene til kvinderne selv frem for at lade dem gå gennem regeringen. Det er små midler, der skal til. Fx koster det kun 50 euro at få en pige i skole i et helt år. Kvinder i landbruget arbejder med gamle ineffektive redskaber, og hvis de fik nye maskiner direkte, kunne de producere meget mere meget hurtigere. Det ville have stor og synlig effekt.

Donald Kaberuka, præsident i African Development Bank, var enig:

– Love skal ændres, så kvinder kan arve, eje jord osv. Så det her handler mest om, at nogen må tage de beslutninger, der skal til. Nogen må jo stå frem og sige, at det her er vigtigt.

Det gjorde flere af repræsentanterne til konferencen. I Tanzania vil finansminister Mustafa Hadi Mkulo nu opfordre sin regeringsleder til at fordoble iværksætterrydelse for kvinder. Og i Vestafrika vil der nu blive taget initiativ til at holde regionale konferencer om ligestilling.

Ulrikke Moustgaard er freelancejournalist ulrikke@luxpresse.dk

LIBERIA LIGESTILLER

Præsidenten er det. Udenrigsministeren er det. Finansministeren, politichefen og økonomiministeren er det også. Altså kvinder.

Siden landet i 2005 valgte den karismatiske Ellen Johnson-Sirleaf til sin præsident – og dermed fik Afrikas første folkevalgte kvindelige statsoverhoved – er kvinders ligestilling kommet højt på dagsordenen. Ellen Johnson-Sirleaf gik netop til valg på løfter om at booste kvinders vilkår i landet, og hun har holdt sit løfte: I toppen af samfundet sidder nu kvinder på landets mest magtfulde poster, og i den anden ende af spektret er der fx blevet indført obligatorisk skolegang og legater for at få flere piger i skole.

Derfor får landet nu et økonomisk skulderklap af Danmark, fortalte statsminister Anders Fogh Rasmussen på MDG3-konferencen i København. Landet er udvalgt til at være såkaldt MDG3 'model-land' og vil i de kommende tre år få 100 millioner kroner i støtte til sit arbejde med ligestilling. Håbet er, at andre afrikanske lande vil følge Liberias eksempel.



Foto: Joachim Rode

DANSKERNE OM BISTANDEN: 'DET GÅR TIL ADMINISTRATION'

Et flertal i befolkningen mener, at udviklingsbistanden ender i forkerte lommer, og at størstedelen går til administration, viser ny Gallup-undersøgelse. Og færre tror på, at bistandskroner skaber udvikling. Ekspert kalder resultaterne et markant nederlag for branchen. På sigt risikerer opbakningen til udviklingsbistanden at smuldre, advarer han.

Af Morten Østervang

Bistandsmidlerne havner i de forkerte lommer. Størstedelen ender i administration. Og den har ikke den store nytteværdi.

Samtidig med at regeringen tidligere har meldt ud, at den fremover vil bruge flere penge på udviklingsbistand, daler danskernes tiltro til, at bistanden gør en reel forskel for de fattige.

Det viser en ny Gallup-undersøgelse, som Danida har fået foretaget i januar 2008.

Den viser en tydelig tilbagegang på en række konkrete områder i forhold til de foregående år, hvor Danida også har undersøgt danskernes holdninger.

Et af de mest markante resultater er, at et flertal af befolkningen på 57 pct. nu mener, at 'størstedelen af bistanden bruges på administration og ikke kommer de fattige til gode'. Det er en stigning i forhold til 2006, hvor 48 pct. havde den holdning.

Samtidig mener 50 pct. af de adspurgte, at 'størstedelen af bistanden ender i de forkerte lommer'. Det mente 44 pct. året før.

Projektseniorforsker ved Dansk Institut for Internationale Studier (DIIS), Lars Engberg-Pedersen, der forsker i udviklingsbistand og følger tendenserne på området nøje, kalder den markante mangel på tillid til, at pengene havner de rigtige steder for problematisk.

– Det er et markant nederlag og meget problematisk, at så mange danskere mener, at bistanden havner i de forkerte lommer og går til administration. Det er store tal, og de er konstante henover en årrække. Dansk bistand ender jo rent faktisk ikke i administration, men gør et godt stykke arbejde. Og så er det et stort problem, at folk har en fornemmelse af, at vi ikke får noget særligt ud af vores bistand. Folk



57 pct. af danskerne mener, at størstedelen af bistanden ender i administration. Foto: Hanne Mølby Henriksen.

vil på et tidspunkt sige 'hvis ikke vi leverer fattigdomsreduktion, hvorfor skal vi så støtte den?' spørger han.

Dalende opbakning

Helt overordnet er opbakningen til bistanden da også dalende, men ifølge Lars Engberg-Pedersen dog ikke 'alarmerende'.

Mens 49 pct. af danskerne i 2006 mente, at bistanden hjælper i høj grad/meget høj grad, er det nu 'kun' 42 pct., der deler den holdning. I 2005 var tallet 52 pct. Og spørger man vælgerne, om de mener, at 'bistanden nytter og er med til at skabe udvikling' svarer færre også ja, nemlig 51 pct.. I 2006 var det derimod 60 pct.

Helt galt står det - måske ikke overraskende - til med kendskabet til 2015 Målene. De er fortsat kun kendt af en lille klub af bistandsnørder. Det er kun 11 pct. (som de foregående år) af befolkningen, der har hørt eller læst om målene. Kun fem pct. kender et eller flere af målene.

At folk ikke kender de 'tekniske' 2015 Mål, bekymrer dog Lars Engberg-Pedersen mindre:

– Langt det vigtigste er at bekæmpe forestillingen om, at bistanden går til administration og havner i de forkerte lommer, siger Lars Engberg-Pedersen.

Han kalder det ironisk, at folk tror, at bistanden går til administration.

– Det er en udbredt, men forkert opfattelse. I virkeligheden er den andel af bistanden, der i øjeblikket går til administration så lav, at det er svært at sikre, at bistanden bliver fattigdomsorienteret og på sigt havner i de rigtige hænder, mener Lars Engberg-Pedersen.

Syv pct. udviklingsbistanden bruges i dag på administration. Det burde snarere være 10-12 pct. mener han.

– Regeringens holdning til, at pengene nærmest ubeskåret skal bruges i udviklingslandene, og at man derfor skærer ind til benet på aktiviteter i Nord, er problematisk. Det er jo det, der skal sikre opbakningen til bistanden på sigt, siger han og fremhæver også regeringens besparelser på bevillingerne til u-landsoplysning i Danmark som problematiske.

Poulsen og Paldam

Op til målingen tiltrak et par begivenheder sig massiv opmærksomhed. Jørgen Poulsen fik 750.000 kr. i fratrædelsesgodtgørelse fra Røde Kors, da han blev valgt ind i Folketinget. Og professor ved Århus Universitet, Martin Paldam, offentliggjorde i januar en rapport, der påstod, at bistanden ikke har haft nogen effekt. *Hvor meget har det betydet for folks holdninger?*

– Jeg mener godt, at det kan have betydning, for folks holdninger er jo lettere påvirkelige, fordi de ikke ved så meget om området, som de fx ved om ældrepleje. Og så er

man ikke så kritisk, når man hører, at bistanden ingen effekt har. Men alt det kan vi ikke i branchen undskylde os med. Når udviklingen er så markant, må vi sige, at vi har svigtet over en bred kam. Oplysningen har simpelthen ikke været tilstrækkelig og god nok. Vi har ikke forklaret ærligt og åbent, hvorfor fx administration er vigtig, vurderer Lars Engberg-

DET MENER DANSKERNE

42 pct. af befolkningen mener, at u-landsbistanden hjælper i meget høj/i høj grad. Det er det samme som i 2004. I 2006 mente 49 pct. dette.

57 pct. mod 48 pct. i 2006, mener, at størstedelen af u-landsbistanden bruges på administration og ikke kommer de fattige til gode.

50 pct. mener, at bistanden ender i de forkerte lommer. Det mente 44 pct. året før.

51 pct. mener at bistanden nytter og er med til at skabe udvikling i høj / meget høj grad. Opbakningen var højere både i 2005 (60 pct.) og i 2006 (59 pct.).

Læs hele undersøgelsen på www.udvikling.dk

Pedersen, der dog tilføjer, at dansk holdningsdannelse ikke er hans speciale.

Han understreger, at det ikke kun er regeringen, der kan bebrejdes:

– Det er hele ulandsmiljøet, der skal tage sig sammen og blive bedre til at tage en ærlig diskussion af, hvad der hjælper de fattige lande. Og så må vi få formidlet de her svære budskaber, selvom der er nogle udfordringer, som at vi har en uinteresseret presse, og at udviklingsbistanden er blevet mere kompliceret at formidle, lyder det fra Lars Engberg-Pedersen.

MS: Vi skal vågne op nu!

En af branchens største NGO'er enig i, at oplysningen halter. Mellemfolkeligt Samvirkes generalsekretær, Frans Mikael Jansen, mener, at grunden til den dalende opbakning er, at branchen er blevet for ukritisk - over for sig selv, bistanden og regeringen. Det har svækket troværdigheden i befolkningen. Han peger dog - ikke overraskende - på regeringens besparelser på oplysningsindsatsen som den største skurk:

– NGO'erne er den største faktor i befolkningen, når det gælder opbakning. Og så må det have konsekvenser, når man skærer i vores oplysningsindsats. Vi mærker en kæmpe efterspørgsel på oplysning, men kan ikke imødekomme den. Vi har jo ikke råd til det. Vi skal bringe alle de gode historier frem om, hvor godt det går for at kunne samle penge ind, siger Frans Mikael Jansen over en telefon fra Tanzania og tilføjer:

– Det giver altså mere troværdighed at have

en kritisk debat frem for den selvfredhed og propaganda, der hersker lige nu. Debatten om bistanden er erstattet af presse-egnede stunts om bistandens fortræffeligheder. Men folk er ikke dumme. Folk tænker 'det kan ikke være rigtigt', at det hele er så rosenrødt. Og så får folk snarere fornemmelsen af, at vi meler vores egen kage, og at det hele går til administration eller ender i de forkerte lommer, siger Frans Mikael Jansen og understreger at NGO'erne skal være mere selvkritiske og turde indrømme fejl.

”

Det er et markant nederlag og meget problematisk, at så mange danskere mener, at bistanden havner i de forkerte lommer og går til administration. Dansk bistand ender jo rent faktisk ikke i administration.

Lars Engberg-Pedersen, projektseniorforsker, DIIS.

Han mener, at hele miljøet har et ansvar:

– Hele miljøet skal tage denne her undersøgelse til efterretning. Vi skal vågne op af vores tornerosesøvn, siger han og fremhæver, at MS nu har taget konsekvensen:

– MS' bestyrelse har besluttet, at vi skal

være mere kritiske - også over for regeringen, siger han og forklarer, at angst for at blive beskåret yderligere af regeringen nok har lagt en dæmper på debatlysten i miljøet de senere år. Han giver et eksempel på, hvordan man vil se MS kritisere regeringen:

– Vi mener fx, at regeringens skiftende politiske signaler om, hvad bistanden skal bruges til er med til at undergrave det lange seje træk. Bistanden er ikke længere Folketingets, men regeringens. Jeg tror, at det skader opbakningen, at udviklingsbistanden nu tilhører nogle bestemte partier, siger Frans Mikael Jansen.

Lys i mørket

Den vurdering er Hans-Henrik Holm uenig i. Han er professor og international forstander ved Danmarks Journalisthøjskole og er desuden medlem af Danidas oplysningsudvalg.

– Udviklingsbistanden er gået fra at være et område, der har nydt konsensus til at være omstridt rent politisk. Der er partier, der i dag er aktivt formuleret imod bistand. Jomfrueligheden er væk, og det afspejles i denne undersøgelse. Undersøgelsen er også udtryk for en engageret stillingtagen. Og det er faktisk ikke så skidt. Og ser man på det i international sammenhæng, så bakker danskerne i overvejende grad op om bistanden, siger han og tilføjer:

– Man kan dog ikke ignorere, at folk mener, at administrationsprocedurerne er et problem. Den diskussion bør man tage åbent, det skal ikke bortforklares, mener Hans-Henrik Holm.

– Men det er ikke nødvendigvis negativt, at

folk tager stilling til enkelte elementer, forklarer Hans-Henrik Holm og giver et eksempel:

– Stiller man spørgsmålet til eksperter: 'Er der bistand, der ikke virker'. Så får du da svaret ja. Det er ikke negativt, at folk er kritiske.

Han fremhæver, at undersøgelsen viser, at halvdelen af befolkningen mener, at bistanden er vigtig. Næsten lige så vigtig som udenrigspolitikken og ældrepolitikken.

– Man skulle tro, at udviklingspolitikken lå lavere i folks bevidsthed. Og det positive i denne undersøgelse er, at den viser, at unge interesserer sig for bistanden.

Samtidig maner han dog til besindelse i forhold til undersøgelsens resultater i forhold til sidste år:

– Det her er ikke et område, der ligger fremme i folks bevidsthed på samme måde som hastighed på vejene og kræftbehandling. Derfor er folk også mere påvirkelige. Og reelt set ved vi ud fra de her tal ikke, hvorfor folk er skeptiske. Man burde derfor bore yderligere ned i det her og få en mere nuanceret fornemmelse af årsagerne. Og vi skal da bruge det her til at diskutere måden, vi giver bistand på ærligt.

På ét punkt maner undersøgelsen også til refleksion for Danida, mener han:

– Kendskabet til 2015 Målene er meget begrænset. Men måske er pointen nok snarere, at det er urealistisk, at folk skal kende dem. Selv hvis du spurgte folk til regeringens kræftbehandlingsplan, som jo ellers er meget tættere på folks hverdag, ville de ikke vide særligt meget om den. Så måske vi skulle bruge pengene til noget bedre end at oplyse om 2015 Målene.

TØRNÆS: SVÆRERE AT GØRE BISTANDEN SYNLIG

Fire skarpe til ministeren

Af Morten Østervang

Hvorfor tror du, at færre danskere mener, at bistanden hjælper?

– Jeg tror, at flere forhold spiller ind. I dag er de danske bistandsindsatser ikke så tydelige. Dels fordi vi ikke længere laver projektbistand, dels fordi betragtelige midler går til kapacitetsopbygning hos modtagerlandenes myndigheder, og dels fordi de danske midler i stigende grad puljes sammen med midler fra andre donorlande - enten indenfor en sektor eller i landets overordnede budget. Det bliver sværere og sværere at pege på konkrete og synlige danske projekter. Det bliver mere og mere komplekst at forklare befolkningen, hvad bistand egentlig er.

Er Danida god nok til at fortælle borgerne, hvad pengene går til, når flere synes at pengene går til administration?

– Jeg tror ikke, at det entydigt er den ene eller den andens skyld, at befolkningen har svært ved at se, hvad de mange penge bruges på i udviklingslandene. Fra Danidas side kan vi gøre det bedre, men bistandens stigende kompleksitet har ikke gjort det nemmere at få journalister til at skrive om ulandsbistand. De fleste journalister på danske medier vil gerne have enkle historier og gerne en synlig dansk vinkel. Det bliver sværere og sværere at levere. Derfor er det desværre ofte sådan, at de mere omfattende reportager om - eller analyser af - hvordan dansk bistand anvendes i f.eks. Afrika er svære at afsætte - hvorimod de (heldigvis sjældne) historier om penge, der er blevet brugt på noget forkert eller projekter, der ikke skrider planmæssigt frem, bliver meget eksponeret i medierne. Men nu er administration jo ikke nødvendigvis en dårlig ting. Hvis vi kan være med til at styrke de ministre i udviklingslandene, som skal gennemføre reformer, lægge strukturer ud for forbedret sundheds- og uddannelsesservices for befolkningen ... ja så er administration jo bestemt ikke en dårlig ting. Det, vi skal minimere, er selvfølgelig de administrative udgif-

ter hos os selv, hos NGO'erne, i de internationale organisationer og hos alle andre, der arbejder med ulandsbistand.

Er det rimeligt fortsat at skrue op for bistanden, når færre danskere har tillid til at den hjælper?

– Jeg tror - og alle undersøgelser viser det - at flertallet af danskerne mener, at Danmark skal ligge i den internationale elite, når det gælder størrelsen af vores ulandsbistand. Flertallet mener, at vi fortsat skal give mindst 0,8 pct. af BNI i bistand. Her tror jeg, regeringens grundlaget er i fuld overensstemmelse med, hvad de fleste danskere mener.

Flere kritiserer nedskæringerne på oplysningsindsatsen og peger på, at det er en væsentlig årsag til, at opbakningen er faldende. Risikerer vi ikke, at opbakningen skrider helt, når NGO'erne kun har råd til at lave poppede fundraisingsstunts?

– Jeg kender ikke til nogen "poppede fundraisingsstunts". Jeg kender derimod til mange nye, innovative forsøg på at få befolk-

ningen til at bakke op om udviklingsbistanden. 'Giv en Ged' og mange andre tiltag fra NGO'ernes side er gode eksempler på, hvordan man kan samle penge ind og skabe opmærksomhed om udviklingslandenes behov - og vel at mærke slå igennem hos flere og andre segmenter i den danske befolkning end de, som normalvis ville melde sig ind i en NGO eller læse oplysningsmaterialer. Jeg mener ikke, at de nye fundraising-initiativer maler et mere rosenrødt billede af bistanden, end der i mange år har været malet, og at befolkningen derfor - netop i disse år - skulle reagere med en større mistro mod lødigheden af bistanden på baggrund af de nye initiativer. Når debatten herhjemme i så mange år kun har handlet om, at Danmark skal ligge nr. 1 på listen over verdens største donorer af bistand - frem for nr. 3 eller 4 som i dag - så er det klart, at befolkningen har fået en opfattelse af, at bistand altid virker, og at bistand er en simpel sag, der alene handler om flere penge. Derfor er det ikke overraskende, at befolkningen hæfter sig ved det, når eksperter er ude og sige, at det ikke altid er helt så enkelt.



Cand.scient.soc. Mary Kobia nåede akkurat at fatte mistanke til UNSDP inden hun nåede at indbetale pengene. I dag er hun meget, meget glad for, at Google findes, så hun kunne tjekke "Dr. Edward Marple". Foto: Jan Kjær.

FALSKE FN-JOB I OMLØB

Kender du FN-organisationen UNSDP? Den tilbyder ellers spændende og yderst velbetalte jobs. Der er blot ét problem: Det er snyd og bedrag og handler om at lokke kolde kontanter fra ansøgerne. Udvikling har mødt Mary Kobia, én af de danskere der først i sidste sekund fik mistanke til den smarte jobfælde.

Af Jan Kjær

– Det er modbydeligt at lege med folks følelser på den måde.

Mary Kobia er godt vred. Hun søgte drømmejobbet hos FN-organisationen UNSDP i New York - og fik det! Problemet er blot, at UNSDP slet ikke eksisterer. Mary Kobia er gået i en yderst professionelt opstillet jobfælde på internettet.

Den 31-årige cand.scient.soc. Mary Kobia søger job efter et års udstationering for Mellemfolkeligt Samvirke i Zimbabwe.

Hun får i februar en mail fra Udenrigsministeriets jobservice med syv opslåede stillinger hos UNSDP, United Nations Social Development and Planning. Hun klikker på linket og ser de forskellige typer jobs. Et af dem falder i hendes smag: Programme Officer for fredsskabende projekter. Basen er New York.

Hun sender sin ansøgning med CV elektronisk den 21. februar. Fire dage efter modtager hun en mail fra dr. Edward Marple, der er direktør for UNSDP's human ressource afdeling. Han oplyser, at Mary mangler at udfylde det obligatoriske FN-skema. Desuden skal hun svare på 21 spørgsmål, blandt andet om hendes motivering for at arbejde for FN. Det hele bliver sendt til New York den 29. februar sammen med en stor mængde bilag.

Velkommen i familien

Den 7. marts tidligt om morgenen tjekker Mary Kobia som sædvanlig mails. Som arbejdsledig skal hun skrive fire ansøgninger om ugen, og der ligger som sædvanlig en stor stak afslag. Men der er også en mail fra *human_resource@unsdp.perso.tc*. Hun klikker på mailen med overskriften 'Job Offer/agreement'.

"Kære Mary Kobia. Du har haft held med din ansøgning til et job i UNSDP", skriver dr. Edward Marple, der slutter mailen med ordene: "Tillykke og velkommen i UNSDP-familien."

– Jeg var ved at dø og vidste slet ikke, hvad jeg skulle gøre, fortæller Mary Kobia.

Med velkomstbrevet følger ansættelseskontrakten med fint FN-brevhoved. Kontrakten skal underskrives, scannes og sendes elektronisk til UNSDP. Desuden skal Mary på et obligatorisk tre ugers kursus i marts, april eller maj. Det understreges i mailen, at UNSDP skal stå for organiseringen af turen.

Mary Kobia sender en mail til venner og bekendte om, at drømmejobbet er i hus. Ægtemanden må også orienteres, for han er uvi-

dende om, at hun havde søgt jobbet i New York. Parret var lige landet i Danmark, og det var bestemt ikke hans valg at tage af sted igen så hurtigt. De tager en længere diskussion, der ender med, at han bakker op bag Marys New York eventyr.

Det ville være helt fantastisk karrieremæssigt, siger Mary.

Lykønskninger fra venner og familie strømmer ind, og om aftenen opstår en spontan fest i det lille kolonihavehus i Brønshøj. Champagnen flyder, Marys far tuder af glæde, og hendes mor er helt ekstatiske.

Google giver svaret

Men tvivlen nager. Mary Kobia er vant til at søge job, og der er noget, der ikke stemmer. Hvorfor skal hun fx ikke til jobsamtale?

Hun underskriver ikke ansættelseskontrakten, der ellers ville give astronomiske 138.000 dollars (655.000 danske kroner) om året. I stedet sender hun en mail til dr. Marple med en række praktiske spørgsmål: Vil hendes mand få Green Card i USA? Er bil og bolig inkluderet? Hvad med børnehaven til parrets datter på to og et halvt år?

Mary vil lige tjekke UNSDP på søgemaskinen Google, og dagen efter festen taster hun navnet Edward Marple. Hun klikker.

– Jeg gik fuldstændig kold, fortæller hun. Hjemmesiden *www.fraudwatchers.org* dukker op. Her ligger en kopi af samme imponerede brev, som hun har modtaget.

– Det gik pludseligt op for mig at jeg havde været ud for et 'scam'. At jeg var blevet bedraget. Jeg blev vildt skuffet, fortsætter Mary Kobia.

Fraudwatchers.org undersøger og dokumenterer en lang række fup og fiduser på hjemmesider. I denne sag kan de oplyse, at hverken personen Edward Marple eller organisationen UNSDP eksisterer. Det hele er et bluffnummer fra enden til anden.

Mary Kobia undersøger bagefter FN's hjemmeside. Her advares også imod de falske job. FN pointerer, at organisationen aldrig tager imod penge fra jobsøgende, og at der altid er jobinterview.

Ikke kun UNSDP skal man være sig for. Andre fiktive FN-organisationer såsom 'US Committee for UN, 'United Nations Center

... fortsættes på næste side



Ill.: Rasmus Meisler/Spild af Tid ApS.

LAV DIT EGET U-LANDSPROJEKT I CYBERSPACE

Tiden, hvor indsamlinger kun foregik ved at stemme dørklokker, er forbi. På et brugerstyret web-forum kan brugeren give penge, når hun vil og til lige nøjagtig hvem hun vil. Man kan oprette sit eget projekt og starte en indsamling til den fattige familie, man mødte på sommerferien i Indien.

Af Anette Ketler

Det bliver mere og mere almindeligt at være gavmild foran PC'en. Når det passer os, kan vi i fred og ro beslutte hvad, hvor meget og hvem, vi vil støtte. Et nyt velgørenhedsforum tager udviklingen et skridt videre. Inspireret af andre såkaldte sociale medier, hvor det er almindelige mennesker, der tager ordet, kan man på betterplace.org selv oprette sine projekter.

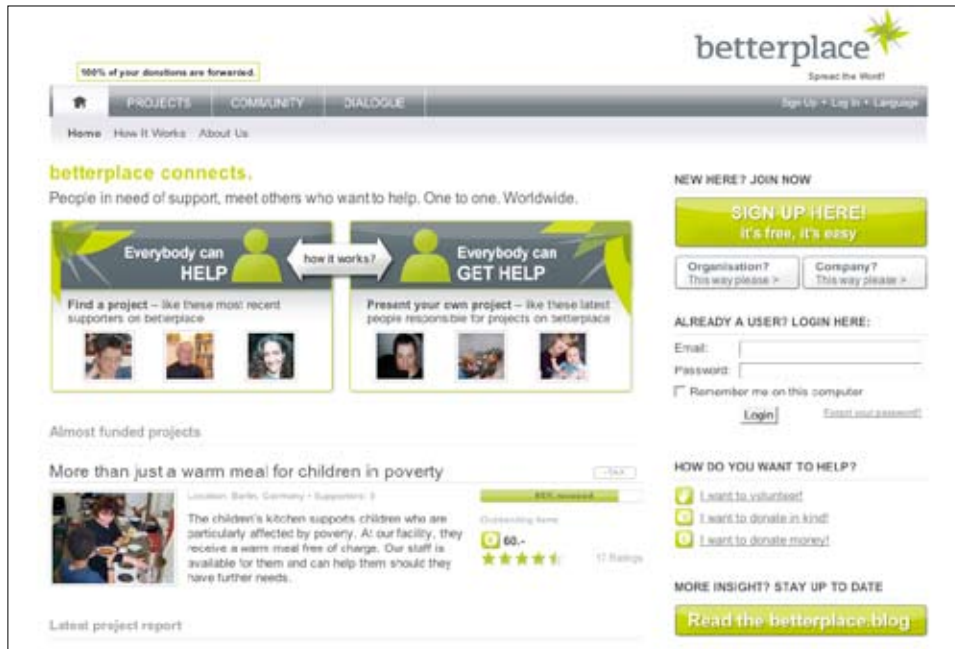
Princippet på betterplace er at knytte personer, der har brug for hjælp, sammen med personer, der gerne vil hjælpe. Men med mulighed for som donor selv at involvere sig. Line Hadsbjerg, medstifter og ansvarlig for forretningsudvikling, forklarer:

– Det er ikke bare at overføre penge ude i det blå. Betterplace giver mulighed for at kommunikere direkte med, få feedback fra og se billeder af de personer, der får gavn af støtten. Brugeren kan endda rejse ud og besøge projektet, og dermed bidrage til det netværk af personer, der er med til at give hvert projekt troværdighed. Det tror vi på giver bidragsgiverne lyst til at fortælle om vores platform i deres eget netværk.

Snyd er en risiko

Line Hadsbjerg, der er bosat i Tyskland, lægger vægt på, at både store, etablerede organisationer og 'den lille mand' kan oprette projekter på sitet:

– Personer som du og jeg kan være med. Hvis du for eksempel på din rejse møder en



Både etablerede NGO'er og private personer kan oprette projekter på betterplace.org

kvinde, der passer fem hjemløse børn, kan du samle penge ind til hende. Ja, kvinden kan i princippet oprette projektet selv. Det betyder, at de mange tusinder, der i det små hjælper andre, og som normalt ikke bliver set, også har en mulighed for at få hjælp.

Hvad med snyd? Risikerer I ikke, at falske projekter bliver oprettet?

– Jo, det kan sagtens ske. Men et projekt skal være troværdigt for at få støtte. Hvis kun personen, der har oprettet det, taler for projektet, vil der ikke være mange, der tror på det. Samtidig holder vi selv øje med det, der bliver lagt på sitet og beder om flere informationer, hvis noget ser mistænksomt ud, siger Line Hadsbjerg.

Selve firmaet betterplace er registreret i Tyskland, men er nu ved at etablere sig blandt andet i Danmark. Sproget på hjemmesiden er engelsk og tysk og henvender sig i princippet til en global offentlighed. På trods af, at firmaet i princippet har sit virke i cyberspace, understreger Line Hadsbjerg dog vigtigheden af national registrering.

– Uden denne kan brugerne i de pågældende lande jo ikke trække bidraget fra i skat.

Derfor søger vi registrering i så mange lande som muligt.

Virksomheden er nu ved at registrere sig i Danmark.

Anette Ketler er freelancejournalist bosat i Hamborg ketler@mail.dk

FAKTA

www.betterplace.org er en brugerdrevet, virtuel velgørenhedsorganisation, der har eksisteret siden november '07. Siden opstart er en kvart million kroner kanaliseret videre til de ca. 200 projekter, der har været oprettet. Lige pt. har de 2000 registreret brugere på sitet, som bliver besøgt af 10.000 mennesker pr. måned.

Alle donerede midler går ubeskåret til pågældende projektet. Administration dækkes ved salg af CSR-produkter, for eksempel software til koordinering af større virksomheders CSR-indsats.

OECD-LANDENES BISTAND DALER

Den samlede udviklingsbistand fra OECD-landene er for nedadgående. Det viser OECD's udviklingskomité's opgørelse over den samlede udviklingsbistand i OECD-landene. Det betyder, at de rige lande får svært ved at leve op til målsætningen fra 2005 om at øge den samlede udviklingsbistand med mere end 50 pct. frem mod 2010. Med et bistandsniveau på 0,8 pct af BNI var Danmark også i 2007 et af de kun fem lande, som giver mere end 0,7 pct. til udviklingsbistand, som det er anbefalet af FN. Undersøgelsen blev offentliggjort den 4. april. /SD

UDVIKLINGSMINISTEREN VIL FORDOBLE BISTANDEN TIL AFGHANISTAN

Udviklingsminister Ulla Tørnæs (V) vil bruge 200 mio. kroner ekstra om året på genopbygningen i Afghanistan. Det er en fordobling af det beløb, som Danmark øjeblikket giver. Den ekstra støtte til Afghanistan skal finansieres med midler fra den samlede udviklingsbistand, fordi regeringen ikke vil afsætte flere midler til u-landsrammen. Med de 200 mio. kroner til genopbygning og 40 mio. kroner til det arbejde, som danske bistandsorganisationer udfører, er Danmark i forhold til indbyggertal den næststørste bidragsyder til Afghanistan. /SD

DANMARK I SPIDSEN FOR AFGHANISTAN-INDSATS

Danmark bliver nu bedt om at påtage sig lederskabet i kampen mod to af de problemer, der hindrer en fredelig udvikling i Afghanistan. Det drejer sig om den ineffektive internationale bistand til det krigsarrede land og om den udbredte korruption, der underminerer befolkningens tillid til den afghanske regering. – Vi har bedt Danmark om at gå i spidsen, fordi vi mener, at den danske hjælp tjener som et godt eksempel på, hvordan det skal gøres, siger den afghanske undervisningsminister, Mohammad Haneef Atmar, der for nylig fremsatte appellen over for udviklingsminister Ulla Tørnæs. Danmark er den næststørste donor i Afghanistan målt i forhold til indbyggertal. /MØ

... fortsat fra forrige side

for Development Initiative' og 'United Nations Global Military Intelligence' bruges også til at narre penge af intetanende jobsøgere.

Skærpet kontrol

Udenrigsministeriets hjemmeside www.um.dk skilte de i februar også med job fra det ikke-eksisterende United Nations Development Forum. Her underskrives de falske mails af en Dr. Damian Daniel, Recruitment Officer.

For Mary Kobia gav det ekstra troværdig-

hed, at FN-jobbene lå på netop Udenrigsministeriets hjemmeside. Hun henvender sig derfor til Udenrigsministeriet for at høre, hvordan ministeriet tjekker jobopslag.

FN-organisationer sender løbende jobmuligheder til Udenrigsministeriet, som hidtil pr. automatik har lagt dem på hjemmesiden. De ledige jobs fra UNDF og UNSDP kom fra den danske FN-mission i Genève og blev taget af Udenrigsministeriets hjemmeside, da en kvindelig ansøger i starten af marts henvendte sig til ministeriet. Hendes mistro blev vakt, da hun blev bedt om at betale penge i ansættelsesforløbet.

I Udenrigsministeriet betyder sagen, at jobopslag udefra nu bliver nærlæst:

– Internet-svindel bliver desværre stadig mere raffineret, og det er meget beklageligt, at også FN's gode navn og rygte nu misbruges på denne måde. Det vil Udenrigsministeriet selvfølgelig bidrage til at bekæmpe, siger kon-torchef Susanne Rumohr Hækkerup fra Udenrigsministeriets FN-kontor og tilføjer:

– Efter at to falske opslag også har figureret på Udenrigsministeriets hjemmeside, har vi skærpet kontrollen med de opslag, der bringes, så vi sikrer os mod gentagelser. I tilfælde af mistanke om falske stillingsopslag sender

vi dem også videre til FN's juridiske afdeling, der aktivt bekæmper denne svindel i samarbejde med blandt andet Interpol.

Oplevelsen har dog ikke taget modet fra Mary Kobia.

– Jeg er meget eventyrlysten. Det er helt sikkert ikke sidste gang, jeg søger udviklingsarbejde hos FN, Danida eller andre. Jeg ved, jeg kommer ud. Men nu dobbelttjekker jeg og ringer for at sikre, at oplysningerne er rigtige.

– Jeg elsker Google. Hvad ville man gøre uden? siger Mary Kobia med et stort smil.



Afrika-kommissionens 17 medlemmer:

- Statsminister Anders Fogh Rasmussen, formand
- Christian Friis Bach, international chef, Folkekirkens Nødhjælp
- Klaus Aagaard Bustrup, formand for Danidas styrelse
- Robert Calderisi, konsulent, tidl. Verdensbanken, Canada
- Mohamed Ibn Chambas, præsident for ECOWAS, Det økonomiske Fællesskab for Vestafrikanske Stater, Ghana
- Luísa Dias Diogo, premierminister, Mozambique
- Mo Ibrahim, stifter af og formand for Celtel, et af Afrikas største mobiltelefonselskaber, Sudan
- Donald Kaberuka, præsident for Den Afrikanske Udviklingsbank, Rwanda
- Jakaya Kikwete, præsident i Tanzania - var repræsenteret af vicepræsident Dr. Ali. Mohammed Shein
- Betty Maina, adm. direktør, Kenya Association of Manufacturers
- Asha-Rose Migiro, vice-generalsekretær for FN, Tanzania
- Greg Mills, forsker og forfatter, Sydafrika
- Lauritz Holm-Nielsen, rektor for Aarhus Universitet
- Ngozi Okonjo-Iweala, adm. direktør i Verdensbanken, Nigeria
- Jean Ping, formand for Kommissionen for Den Afrikanske Union, Gabon
- Ulla Tørnæs, udviklingsminister
- Koen Vervaeke, EU's særlige repræsentant ved Den Afrikanske Union, Belgien

Foto: Morten Vassing

KOMMISSION VIL VISE SIN BERETTIGELSE

Statsministerens stort anlagte Afrika-kommission har haft sit første møde. Initiativet bliver mødt med en god portion skepsis, men de 16 menige medlemmer er opsatte på at gøre en forskel.

Af Jesper Heldgaard

”Har Afrika brug for endnu en kommission?”

Det var titlen på en hel times debatprogram, som BBC World Service bragte den 16. april i anledning af, at statsminister Anders Fogh Rasmussens Afrika-kommission samme dag holdt sit første møde, og debatten var livlig. Lyttere fra hele verden ringede og skrev.

Reaktionerne delte sig i to: Der var dem, der mente, at endnu en kommission for Afrika er komplet overflødig, og at Afrika har brug for handling, ikke for flere ord. Andre, at Afrika for ofte bliver glemmt, og at kommissionen kan være med til at bringe Afrika og en løsning af Afrikas problemer højere op på dagsordenen.

Også i Danmark er kommissionen blevet mødt med en god portion skepsis og kritik: Den er et PR-stunt for Anders Fogh Rasmussen. Den kan ikke bringe nyt frem. Den har ikke tilstrækkeligt fokus på landbrug. Der er for få kvindelige medlemmer og slet ingen repræsentanter for Afrikas civilsamfund.

Kommissionens medlemmer selv er, som Mozambiques premierminister Luisa Dias Diogo udtrykte det på pressemødet efter det første møde, godt klar over, at kommissionen ikke kan redde Afrika.

– Men vi kan gøre en forskel ved at fokusere på nogle af Afrikas mest presserende udfordringer og problemer: Ligestilling, jobs og uddannelse til unge og klimaforandringer. Og vi kan komme med nye og væsentlige bidrag til, hvordan de kan gribes an, fordi kommissionen er så bredt sammensat med både politikere, erhvervsfolk og forskere, mente Diogo, der betegnede det første møde i kommissionen som meget frugtbart.

Udviklingsbistanden er god nok, men....

Anders Fogh Rasmussen understregede, at kommissionens fokus på økonomisk vækst og på den private sektors rolle ikke skal tages som udtryk for, at bistanden til Afrika er eller har været forfæjlet:

– Udviklingsbistanden har givet væsentlige bidrag til den positive udvikling i Afrika i de seneste år med øget økonomisk vækst og færre konflikter. Men der skal mere til, hvis væksten skal fastholdes, så Afrika kan nå 2015 Målene og skabe arbejdspladser og håb om en bedre tilværelse hos de millioner af unge, der hvert år stille op i køen af jobsøgende.

Kommissionen tæller ellers et par medlemmer, som har gjort sig bemærket som skarpe kritikere af udviklingsbistanden. Robert Calderisi fra Canada har i mange år arbejdet for Verdensbanken og bl.a. skrevet bogen ”The

Trouble with Africa: Why Foreign Aid isn't Working”. Og den sydafrikanske forsker Greg Mills har fremhævet, at afrikanerne trods milliarder af dollars i udviklingsbistand er fattigere end nogensinde.

Men det betyder ikke, at udviklingsbistanden er overflødig eller kan beskæres, sagde de begge på et offentligt debatmøde hos Politiken dagen før Afrikakommissionens første møde. Til gengæld vil de have gjort bistanden mere effektiv, bl.a. ved at skære dramatisk ned på det antal missioner og eksperter, donorerne sender til Afrika. Det koster vanvittigt meget og fratager afrikanerne ansvaret for udviklingen. Og så vil de fokusere bistanden mere på de produktive sektorer, bl.a. landbrug.

Og opbakningen til at dreje fokus mere i retning af den private sektor, bekom udviklingsminister Ulla Tørnæs godt:

– Generelt har vi som donorer haft alt for lidt opmærksomhed på den private sektor. Det vil vi gerne ændre med Afrika-kommissionen og den MDG3-kampagne, vi også indleder, med fokus på ligestilling og kvinders rolle som erhvervsaktive. Her kan kommissionen forhåbentlig komme med nytænkning, som kan supplere og inspirere de andre vigtige aktiviteter og konferencer i efteråret: FN-forsamlingen, der skal gøre midtvejs-status for 2015 Målene, konferencer i Ghana om bistandseffektivitet og i Doha om finansiering af udvikling, sagde Ulla Tørnæs.

HÅRDT ARBEJDE VENTER

Afrika-kommissionens første møde mundede ud i et mandat, der bekræfter de fokusområder, Anders Fogh Rasmussen på forhånd havde sat op for kommissionens arbejde, og den tiltrådte også det udkast til handlingsplan, der lå klar, og som bl.a. indebærer fem temakonferencer i Afrika:

- Juni: I Burkina Faso om uddannelse
- August: I Mozambique om kvinder og beskæftigelse
- 5. september: I Ghana om unge og beskæftigelse
- Sept./okt.: I Kenya om klimaforandringer
- Oktober: I Uganda om økonomisk vækst

Medlemmerne af kommissionen vil deltage i og være med til at stå for nogle af konferencerne, der skal give indspark til kommissionens andet møde i Addis Abeba den 20./21. november. Kommissionens tredje og sidste møde holdes i april/maj 2009 i Danmark, hvor rapporten og konklusionerne vil blive endeligt vedtaget og præsenteret.

Det er også besluttet at holde en række workshops for at involvere særlige grupper, f.eks. unge og NGO'er, og kommissionens hjemmeside vil også blive brugt aktivt til at indkalde kommentarer og forslag.

www.africacommission.um.dk

DET MENER MEDLEMMERNE

Udvikling har talt med tre af medlemmerne af Afrika-kommissionen.

Foto: Morten Vassing

AFRIKA ER ET KONTINENT AF MULIGHEDER



Jean Ping, formand for den Afrikanske Union

– Den Afrikanske Union har brugt stort set alle sine kræfter på at slukke ildebrande, og det har vi faktisk haft pæn succes med. For ti år siden var der krige og konflikter i 14 afrikanske lande, i dag kun i to, nemlig Sudan og Somalia. Nu vil vi gerne sætte mere fokus på udvikling, og derfor er jeg glad for invitationen til at sidde med i den danske Afrika-kommission, sagde formanden for kommissionen for Den Afrikanske Union, Jean Ping fra Gabon.

Jean Ping vil gerne slå et slag for, at Europa ser Afrika som et kontinent med muligheder i stedet for – som hidtil – et kontinent, der kun rummer problemer i form af krige, hungersnød, korruption og fattigdom.

– Der sker faktisk fremskridt i Afrika, og der kunne ske endnu mere, hvis Europa og vestlige lande i det hele taget ville investere mere i Afrika, mente Jean Ping, der også undrede sig over, at Europa stiller så mange betingelser for sin bistand til Afrika, men investerer i og handler med Asien på livet løs helt uden at stille betingelser.

Jean Ping har tætte forbindelser til Kina og sørgede som udenrigsminister i Gabon for, at Kinas præsident Hu Jintao indledte sin store Afrika-rejse i 2004 netop i Gabon. Jean Ping er selv søn af en kinesisk forretningsmand i Gabon, men ser alligevel

Europa som Afrikas naturlige partner:

– Europa og Afrika er kun adskilt af det 14 km brede Gibraltarstræde. Vi har tætte historiske og kulturelle bånd og taler samme sprog. Afrika har fortsat brug for bistand og teknologi fra Europa, men vi ønsker også at udbygge samhandlen og tiltrække flere europæiske investeringer. Det er nødvendigt for at bekæmpe fattigdommen og gøre os fri af afhængigheden af bistanden, og derfor er den danske Afrika-kommissions fokus på økonomisk udvikling helt rigtigt.

DET RIGTIGE FOKUS



Betty Maina, direktør for Kenya Association of Manufacturers:

– Jeg gik med i kommissionen, fordi jeg er helt enig i dens fokus på økonomisk vækst og unge og beskæftigelse. Der er et enormt behov for at se på, hvordan afrikanske regeringer kan skabe de rigtige betingelser for den private sektor – ikke mindst de små virksomheder. Vi har alt for mange unge arbejdsløse: Det giver muligheder, men rummer også problemer, hvis vi ikke kan stille dem arbejde og uddannelse i udsigt, sagde Betty Maina, direktør for Kenya Association of Manufacturers.

De seneste måneders uro i Kenya har bekræftet hendes tro på, at en stærk privat sektor ikke blot kan skabe vækst, men også være med til at sikre politisk stabilitet.

– Det har været positivt at opleve, hvordan både civilsamfundet og den private sektor i Kenya aktivt har opfordret til fred og forsoning. Den private sektor mødtes et par gange med Kofi Annan og var med til at forene de stridende parter.

Betty Maina udtrykte også tilfredshed

med, at kommissionen har så mange medlemmer fra Afrika, og at flere af dem sidder i meget centrale positioner. Det øger chancen for, at kommissionens anbefalinger vil blive brugt.

LANDBRUG, LANDBRUG, LANDBRUG – OG CIVILSAMFUND



Christian Friis Bach, international chef, Folkekirkens Nødhjælp:

Der er kun en enkelt NGO-repræsentant i den 17 medlemmer store Afrika-kommission, nemlig Christian Friis Bach, international chef i Folkekirkens Nødhjælp. Han indledte derfor allerede inden kommissionens første møde et fremskudt for, at også andre danske NGO'ers og det afrikanske civilsamfunds stemme bliver hørt. Det sker bl.a. i form af temapapirer om de emner, kommissionen behandler. NGO'erne vil også arrangere forskellige aktiviteter i forbindelse med kommissionens møder og konferencer i Afrika. Der er f.eks. planer om en ungdomskonference i Addis Ababa i november.

– Mit medlemsskab af kommissionen skal bl.a. bruges til at bygge bro til civilsamfundet i Afrika, sagde Christian Friis Bach og tilføjede, at det emne, han selv prioriterer højest, er landbruget.

– 75 pct. af verdens fattige bor på landet, og alligevel går kun omkring fire pct. af den samlede udviklingsbistand til landbruget. Det skal der laves om på, bebudede Friis Bach og noterede med tilfredshed, at mange andre af kommissionens medlemmer på det første møde også talte varmt for landbrug.

– 75 pct. af verdens fattige bor på landet, og alligevel går kun omkring fire pct. af den samlede udviklingsbistand til landbruget. Det skal der laves om på, bebudede Friis Bach og noterede med tilfredshed, at mange andre af kommissionens medlemmer på det første møde også talte varmt for landbrug.

Afrika-kommissionen blev lanceret i det nye regeringsgrundlag efter valget i november 2007 og indledte sit arbejde – med Fogh som formand – i april 2008. Kommissionens endelige rapport og anbefalinger ventes klar i april eller maj 2009. /JH

MILJØPRIS FOR KAMP MOD SENEGALGRÆSHOPPE

Landmændene i Sahel-landene, der strækker sig fra Senegal og 6.000 km østpå til Eritrea, har store problemer med den vandrende senegalgræshoppe, der æder deres hirsemarker. Men nu har seniorforsker Jørgen Aagaard Axelsen modtaget Ingeniørforeningens miljøpris for at have udviklet et program, der kan hjælpe landmændene til at bekæmpe græshoppen. Programmet kan for eksempel vise, hvordan græshoppens vandring bliver påvirket af regn, temperaturforskelle og kemiske giftstoffer. På den måde kan landbrugskonsulenter regne ud, hvordan skadedyret kan bekæmpes. Programmet er ved at blive sat i gang i Senegal, Mali, Burkina Faso og Niger. /SD

URO PÅ COMORERNE

Centralregeringen på den lille øgruppe Comorerne fik den 25. marts igen kontrol med øen Anjouan. Anjouan er en af de tre autonome øer, der udgør unionen Comorerne, som ligger ud for Mozambique og Madagaskar. Anjouan har indtil nu været styret af den tidligere præsident Mohamed Bacar. Han kom til magten ved et kup i 2001. Krisen har simret siden juni 2007, hvor den Afrikanske Union og centralregeringen udsatte valget på Anjouan på grund af uro op til valgdagen. Mohamed Bacar producerede sine egne stemmesedler og erklærede sin jordskredssejr. Comorerne præsident Ahmed Abdalla Mohamed Sambi indstillede i marts i år tropper på Anjouan. Med hjælp fra den Afrikanske Union har Comorerne igen opnået kontrol med øen. Mohamed Acbar flygtede i speedbåd til den franske ø Mayotte i starten af april, hvorfra han har søgt om asyl i Frankrig. Siden er der opstået en bølge af anti-franske demonstrationer på Comorerne. Siden Comorerne uafhængighed fra Frankrig i 1975, har ø-gruppens omtumlede politiske tilværelse genereret ikke mindre end 20 statskup og kupforsøg. /SD

DANSK DELTAGELSE I UAFHÆNGIG UNDERSØGELSE AF VALGET I KENYA

FN's tidligere generalsekretær Kofi Annan har bedt professor Jørgen Elklit fra Århus Universitet om at lede sekretariatet for den uafhængige undersøgelse af valget i Kenya. Efter urolighederne i Kenya omkring valget i slutningen af december sidste år, lykkedes det Kofi Annan at sikre en aftale mellem Kenyas præsident Kibaki og oppositionslederen Odinga om en magtdeling. En del af aftalen er, at der skal iværksættes en uafhængig undersøgelse af valgets forløb, som bliver gennemført af et panel med kenyansk og international deltagelse. Professor Jørgen Elklit bliver knyttet til kommissionen som leder af sekretariatet og dermed udredningsarbejdet. /SD

Læs mere om Afrika på www.udvikling.dk
Her kan du læse om det vestafrikanske land Togo, der har slået ind på demokratisk kurs.

FOGH OG AFRIKA

Det var ikke ligefrem Afrika, der stod øverst på dagsordenen, da Anders Fogh Rasmussen indtog Statsministeriet i 2001, nærmest tværtimod. Den danske udviklings- og miljøbistand blev skåret med 1,5 mia. kr. i VK-regeringens første finanslov, og tre afrikanske lande, Eritrea, Malawi og Zimbabwe, blev strøget af listen over danske programsamarbejdslande.

Men fra 2004/05 kom nye signaler: I december 2004 fik Danmark sin første egentlige Afrika-strategi, "Afrika – udvikling og sikker-

hed." I juni 2005 annoncerede statsministeren, at Danmark skulle have et nyt afrikansk samarbejdsland – valget faldt i januar 2006 på Mali. Inden da aflagde Anders Fogh Rasmussen i oktober 2005 som den første danske statsminister nogensinde officielt besøg i afrikanske samarbejdslande for dansk bistand. Fogh besøgte Tanzania og Mozambique og understregede, at dansk bistand skulle have større fokus på Afrika de kommende år.

I maj 2006 var statsministeren vært for en stor Afrika-konference i København. Her

BHUTAN EFTER VALGET: FRA MONARKI TIL DEMOKRATI – MEN UDEN OPPOSITION



Førstegangsvælger. Vælgere i kø ved valgsted i Bhutans hovedstad Thimphu. Foto: Polfoto/AP/Manish Swarup.

Kongeriget Bhutan har holdt sit første parlamentsvalg, og vælgernes – og valgsystemets – dom er klar: Bhutans Harmoniske Parti (DPT) har næsten gjort rent bord med 45 mandater ud af 47.

Af Marie Venø Thesbjerg, Thimphu

Den 24. marts gik bhutaneserne for første gang i landets historie til valgerne for at vælge de politikere, der skal besætte de 47 pladser i det nyoprettede underhus.

De valgte det sikre og mest leveringsdygtige parti med fem ministre fra den tidligere regering. I valgkampen har vinderpartiet Bhutans

Harmoniske Parti (DPT) slået på, at det vil videreføre arbejdet med *Gross National Happiness* (GNH) (bruttonationallykke). GNH, som er kongens idé, søger at forene Bhutans nationale og religiøse værdier med en økonomisk udvikling, men hvor den økonomiske udvikling aldrig overskygger folkets lykke og velbefindende.

Vinderpartiet har desuden formået at overbevise bhutaneserne om, at de vil bekæmpe

korruption. Et tema, der optager mange, eftersom korruption og demokrati går hånd i hånd i Bhutans nabolande.

Et præsidentvalg

Flere bhutanske medier har forklaret valgets udfald med 'JYT-fænomenet', der refererer til DPT's leder Jigmi Y. Thinley. Vælgerne gjorde valget til et præsidentvalg. De stemte i høj grad på vinderpartiets Jigmi Y. Thinley, Bhu-



DEMOKRATI I BHUTAN

Druk Phuensum Tshogpa (DPT - Bhutans Harmoniske Parti) fik 45 pladser i Nationalforsamlingen, mens People's Democratic Party (PDP - Folkets Demokratiske Parti) blot fik to. Reelt fik PDP 33 pct. af stemmerne, men som i Storbritannien bliver kandidaterne valgt ved simpelt flertal i enkeltmandskredse. Kun kandidater med en universitetsuddannelse kan stille op. 4 af de 47 valgte er kvinder. 79,4 pct. af de stemmeberettigede stemte.

DANMARK OG BHUTAN

Danmark har ydet støtte til Bhutan siden 1980'erne, primært til sundhedssektoren, uddannelse, byplanlægning, miljøudvikling og god regeringsførelse. Bhutan er det land, der modtager mest udviklingsbistand af Danmark målt pr. indbygger med over 60 millioner kroner årligt til landets cirka 700.000 indbyggere. På Bhutans vej mod demokrati har Danmark blandt andet støttet medieerne, udformningen af Bhutans forfatning, valgkommissionen, justitsvæsenet, rigsrevisionen, parlamentssekretariatet og renoveringen af Nationalforsamlingen.

tans tidligere premierminister, som formåede at vise ydmyghed og loyalitet over for traditionelle bhutanske værdier. Han lovede ikke store forandringer nu og her, men stabil og rolig udvikling.

Modstanderpartiet, People's Democratic Parti (PDP), ledes af en tidligere populær sundhedsminister og havde mange stærke og mere erfarne kandidater opstillet i nogle kredse. Men de blev fejtet af banen af DPT's yngre kandidater. Bhutanerne stemte altså ikke på den enkelte opstillede kandidat i deres kreds.

Vælgerne fravalgte partiet PDP, hvis leder Sangay Ngedup, er gift ind i den royale familie. PDP-lederens familie ejer nogle af de mest velhavende forretninger i Bhutan. Og rygterne gik, at denne relation måske ville skabe ubalance og korrupsion i det lille samfund.

Oppositionen trækker sig

De internationale valgobservatører erklærede valget frit og fair.

– Det er en meget høj standard, og jeg vil beskrive valget som en succeshistorie. Flot afviklet, effektivt og med stor valgdeltagelse og kun små tekniske fejl. Der er meget lidt risiko for valgsvindel. Det er imponerende, at de kan meddele landsresultatet klokken ni om aftenen. Det er præcist med meget lille fejlmargen, fortæller ambassaderåd Henrik A. Nielsen, der også er valgobservatør for Danmark i Bhutan.

Men ikke alle syntes, valget var frit og fair. Få dage efter valget meddelte de to valgte oppositionskandidater overraskende, at de ville trække sig fra deres poster. Deres leder Sangay Ngedup ønskede en undersøgelse af, hvad der var foregået i dagene op til valget. Han havde forlydender om, at de veluddannede bhutanesere fra hovedstaden havde påvirket landbefolkningen, og at stemningen mod hans parti derfor havde vendt.

Den nye situation – at oppositionskandidaterne trak sig, før regeringen og parlamentet formelt var dannet – havde ingen taget højde for.

– Hvordan kan de gøre det? Nu hvor kongen har givet folket den ære og gave at stemme om magten, hvordan kan de så uden respekt trække sig? Folket har talt. Det er dårlige tabere, der ikke kan respektere resultatet, lyder

det fra en DPT-tilhænger, der ikke ønsker at opgave sit navn.

Rygtets magt

– Selvfølgelig har de veluddannede haft indflydelse på deres familier på landet. Men hvad er der galt i det? Hvordan kan man bevise, at det er ulovligt? Mund til mund metode og rygter er det mest magtfulde medie i Bhutan, siger Kinley Dorji, chefredaktør på avisen *Ku-ensel*.

Der er altså noget om snakken. Folk lader sig påvirke af hinanden. Landbefolkningen hører efter, hvad de veluddannede siger til dem. Særligt ved det første demokratiske valg nogensinde. Og netop rygterne i et lille lokalsamfund som Bhutan fremhæves som en faktor i forklaringen af jordskredsfejren:

– Resultatet af vores mangel på en meningskultur er, at i forsøget på at stoppe nogen fra at tage regeringen, har vi slået oppositionen ihjel, som nu giver DPT frie hænder til at gøre hvad som helst. Alle med et minimum af refleksionskapacitet bør bekymre sig om dette. Vi har overgjort, som altid... vi har ladet vores kæmpe appetit for sladder og rygter tage styringen over vores sunde fornuft, skriver kommentatoren Dorji Wangchuk i avisen *Bhutan Times*.

Et unikt demokrati

Bhutan gør tingene på sin egen måde. Forfatningen er designet specielt til Bhutan. Det er ikke nogen kopi overført fra et andet land. Fra starten har Bhutan holdt sig til en unik måde. Det var kongen, som ønskede at give demokrati til sit folk, som paradoksalt nok ikke ønskede det. Men mere vendt på hovedet blev demokratiet, da det stod klart, at der ikke var nogen reel opposition.

Hvad gør man uden en opposition? Medierne må nu agere vagthund, og samtidig må det regerende parti, DPT, selv være opposition, lyder det i en leder i *Bhutan Times*:

”Partiet udtrykte bekymring om det uforudsete ansvar, et omvendt parlament uden en opposition, og indså det måtte være sin egen opposition. En regerende opposition, muligvis den mest klassiske, politiske selvmodsigelse, demokrati nogensinde har produceret.”

Smertefuld overgang til demokrati

Bhutan har med valget mistet sin uskyld og sin faste grund. Med demokrati kan alting diskuteres og udfordres.

– Nu kan en ung, nyvalgt kandidat komme til at give ordre til en langt mere erfaren medarbejder i statsadministrationen, siger en mand i baren Benez i centrum af hovedsta-

DEMOKRATI EFTER KONGENS ØNSKE

Højest usædvanligt er det kongen selv, Bhutans fjerde konge Jigme Singye Wangchuck, der har ønsket, at Bhutan skal indføre demokrati. Han har løbende sat demokratiseringsprocesser i gang og afgivet sin magt. I 2001 kom udkastet til Bhutans første demokratiske forfatning, og i 2006 abdicerede han til fordel for sin nu 28-årige søn og konge Jigme Khesar Namgyel Wangchuck.

den. Han ryster på hovedet. Overrasket over, at demokratiet vender op og ned på de gamle mønstre.

Demokrati rykker ved selvopfattelsen. Konflikter kan eksponeres. Konsensus-holdninger kan udfordres. Men forandringen fra monarki til demokrati er smertefuld.

– Overgangen er en traumatisk oplevelse. Mest fordi befolkningen kigger dybt indad og er meget opmærksomme på deres kultur. Vi elsker vores institutioner og vores traditioner. Der har altid været givet en sikkerhed i monarkiet. Vi har altid kendt til et oplyst monarki og haft dybt omsorgsfulde monarker til at tage sig af os og guide os, siger Thakur S. Powdyel, nyvalgt DPT-kandidat i byen Samtse, og tilføjer:

– Ligeså spændende som demokrati er, lige så fyldt med usikkerhed og bekymring er det.

Valgets taber, PDP-lederen Sangay Ngedup erkender sin personlige forandring således:

– Alting i livet er uforudsigeligt. Jeg har lært fra det her at være en bedre buddhist. Alting er forgængeligt. Det eneste permanente, der findes, er forandring, siger han til avisen *Ku-ensel*.

Ni dage efter valget vælger de to PDP-oppositionskandidater alligevel at forblive og udføre deres rolle som opposition.

Marie Venø Thesbjerg er freelancejournalist og har tidligere arbejdet for Danida i Bhutan. mariethesbjerg@hotmail.com

Læs også reportage fra valget på www.udvikling.dk



Valgdeltagelsen var på 79,4 pct. Og de var ret enige. Foto: Marie Venø Thesbjerg.

DEN SVÆRE TEST

I Uganda får flere og flere hiv-positive adgang til livsforlængende aids medicin. I dag er det at blive konstateret hiv-positiv er ikke længere en sikker dødsdom. Du kan leve et værdigt liv med hiv, også selvom du er fattig. I udkanten af hovedstaden Kampala hjælper et projekt, drevet af frivillige, lokale med at blive testet for virussen og giver råd og støtte til unge og ældre.

Tekst og foto: Mikkel Nedergaard

Ibrah går uroligt rundt udenfor baggården. Ubeslutsomt frem og tilbage. Han ser hen på mig. Han er en ung muslimsk mand på samme alder som mig, i starten af tredverne. Han bor få huse fra, hvor vi er i Kasangati, tæt ved Kampala. Jeg har aldrig mødt ham før. Hans blik flakker.

Det er en varm fredag eftermiddag. Den åbne støvede baggård danner venteværelse for de unge og ældre, mænd og kvinder, der ligesom Ibrah er her for at blive testet for hiv af Kawempe Home Care. Et projekt, hvor frivillige hjælper hiv-positive og aids-syge med samtaler og støttende besøg, når familien har givet op. Penge til mad og medicin, når patienterne ikke længere selv har råd. Og de tester, som i dag, gratis for hiv.

Jeg ser på Ibrah. Jeg ved ikke, om jeg kan tillade mig at spørge om, hvorfor han vil tage testen. Det virker følsomt og privat, men jeg stiller det, efter overvejelser, alligevel. Med en blanding og lettelse og forundring kommer svaret med det sammen.

– Jeg må vide det! ... Jeg må have et svar.

FAKTA OM KAWEMPE HOME CARE INITIATIVE

Kawempe Home Care blev startet i 2007 af den ugandiske læge Samuel Guma og den danske sygeplejerske Anni Fjord. Det er en lokalorganisation af 30 frivillige, der hjælper hiv-positive og aids-syge i udkanten af Kampala, Ugandas hovedstad. Kawempe Home Care besøger hiv-positive i deres hjem og støtter dem både socialt og økonomisk. Organisationens frivillige, hvoraf flere selv er hiv-positive, hjælper med huslige pligter, støttende samtaler og rådgivning i forhold til kost og medicin. Derudover yder Kawempe Home Care hjælp til familierne med små beløb til skolegang, mad og til opstart af indkomstgenererende aktiviteter. Organisationen drives ved hjælp af donationer fra fonde og private.



Hver dag skal rådgiverne i Kawempe-projektet overgive den svære besked til masser af unge.

Det her er ikke svaret på en eksamen eller en lottokupon, han søger. Det her er vigtigere.

– Jeg vil planlægge min fremtid, mit liv, siger Ibrah med energi og en tydelig alvor.

Han vil af med uvisheden for at kunne se frem i livet.

Hvis jeg har aids

– Hvad sker der, hvis jeg er positiv? spørger Ibrah mig med et forvirret og på samme tid alvorligt blik.

Han søger helt konkrete oplysninger. Jeg siger, at Kawempe Home Care Projektet vil kunne vejlede ham, og at han sikkert vil kunne få medicin, selvom jeg faktisk ikke er helt klar over det, i det øjeblik. Men noget trøstende og opløftende føler jeg, at jeg skal komme med i situationen.

Jeg siger, at jeg synes, at han er modig. Ibrah svarer, at mange af hans kammerater ikke tør at tage testen. Selvom de ved, at de har mulighed for det her, hver fredag. Jeg forstår dem godt, hvis de, som Ibrah, er unge i et land hvor omkring syv procent er smittede med hiv. Hvem vil så turde tage testen? Der er 1,2 millioner hiv-positive i Uganda, og der er 5000 i Danmark. Ibrah turde tage testen. Og det giver mig lyst til at spørge ham igen. Hvorfor han føler det så nødvendigt?

– Min bror døde i sidste uge. Han startede på medicinen for sent. Han ville have, at jeg skulle få testet mig selv. Nu gør jeg det, fortæller Ibrah, mens han kikker ned.

Ibrah vender sig mod indgangen til gården, hvor han lige er blevet kaldt ind.

– Ok, lad mig gå ind, siger han hurtigt.

Han får sit svar nu. Alt ånder fred og ro. Der er stille nu, hvor eftermiddagsheden er på sit højeste.

Testen i baggårdens skygge

I baggården i Kasangati sidder ældre og unge, kvinder og mænd klemte sammen i skyggen langs muren. Der er mange rynkede bryn, mange tomme blikke. Sygdommen rammer stadig bredt, selvom Uganda er kendt som landet, hvor den evigt stigende kurve for hiv-positive er blevet knækket. I starten af halvfemserne var cirka femten procent af den voksne befolkning smittet med hiv. I dag er andelen hiv-positive halveret.

Folk kikker ned mod der, hvor jeg sidder sammen med John, projektets laborant. Vi sidder ved et bord i den ene ende af gården. Det er her John tester dem, der, som Ibrah, er kommet i dag. De skal ikke vente længe på svaret, kun få timer, selvom ventetiden sikkert føles lang som Nilen. En test kan laves på ti minutter. Men ingen får lov til at forlade baggården, før de har brugt tid på at tale om deres resultat med en af projektets frivillige vejledere.

Testen tages for sent

Små flasker med blod står på bordet foran mig. De bliver hurtigt flere og flere. En ung smuk kvinde, med grønne kondisko, jeans og sort T-shirt, vender hovedet mod væggen og lukker øjnene. John stikker nålen ind i hendes arm. Blodet løber stille ud, mens luften står helt stille i gården og føles tung af tanken.

Flaskerne står klar til at blive testet, som var det blot deres PH værdi, der skulle måles. Det ser helt klinisk, objektivt, neutralt ud. John, laboranten, har en doktors ro. Han kunne lige så vel teste elektriske pærer. Den er der lys i, den er sprunget ... Jeg har svært ved at sidde ved siden af. Det er som at sidde og vente på at se et trafikuheld, som jeg ved vil ske.

– So here we go, siger John og sukker tungt.

Lægens kølighed forsvinder for et øjeblik. Han ligger strimlerne frem. Små stykker pap, med to hvide felter. Et til kontrol, et til testen. En dråbe blod kommer på en strimmel. Den røde væske løber langsomt henover og en tynd hinde dannes hurtigt. Der tegner sig streger i de hvide felter. Det er en positiv test. En af dem, der sidder i gården, er den første der har fået konstateret hiv i dag. Personen ved det måske allerede. Han eller hun håber det ikke, men ved måske godt at chancen for at han eller hun ikke også er smittet, efter at en mand eller kone er død af aids, er lille. Mange får først taget testen, når virusen er kommet helt ind i hjemmet og har taget et familiemedlem med sig.

Fra kritisk epidemi til kronisk sygdom

– Jeg er i god form. Jeg har lavet et stort comeback! siger Joyce stolt.

– Jeg skal kun tage de her to typer medicin, forklare Joyce og viser to pakker aids medicin frem med den ene hånd.

Joyce er en Engel. Det kaldes de, de frivillige i Kawempe Home Care projektet, Englene. Det er meget passende. De er som sendt fra

himlen for mange af de hiv- og aids-syge i Kawempe, som de besøger. Og for mange er Englene de, der viser dem den sidste omsorg. De frivillige i projektet er alle, som Joyce, selv hiv-positive.

Fra at være kendt som 'dræber sygdommen' er hiv i dag en virus sygdom, du kan overleve og leve med i Uganda. Det er sket takket være en større viden om sygdommen og aids medicinen kaldet ARV (anti-retro-viral medica-

”

Folk kommer og spørger mig. Hvorfor ser du så godt ud, når du er positiv? Fordi, jeg tager min medicin, jeg drikker ikke øl, jeg spiser godt, og så kan du klare dig ok!

Joyce, en frivillig Engel og hiv-positiv

tion drugs), som flere og flere af landets hiv-positive, dog langt fra alle, har adgang til. Uganda var et af de første lande i Afrika til at uddele medicinen gratis, og det estimeres at 100.000 i dag har adgang til medicinen. Der er dog helt op til 250.000, der har behov for at modtage medicinen.

– Folk kommer og spørger mig. Hvorfor ser du så godt ud, når du er positiv? siger Joyce med kraftfuld og glad stemme.

– Fordi, jeg tager min medicin, jeg drikker ikke øl, jeg spiser godt, og så kan du klare dig ok!

Joyce tager sig af syv børn. Nogle er hendes

egne, og andre er efterladte fra familiemedlemmer.

– Med ARV medicinen kan du få kræfter nok til at arbejde for din familie, siger Joyce.

Det er det hun prøver at oplyse om i sit netbolag. Man skal ikke give op på grund af hiv. Der er grund til at kæmpe videre og mulighed for at få et værdigt liv. Og Joyce vil gerne vise sig selv som rollemodel.

ARV medicinen er forbundet med mange myter. En har været, at det er medicinen, der dræber og ikke aids-sygdommen. Derfor har mange holdt sig fra at tage medicinen. Men de frivillige fra Kawempe-projektet er levende beviser på, at medicinen ikke slår ihjel.

Beskeden

Asfaltvejen til Kampala løber igennem Kasangati. De mange gennemrejsende, lastbilchauffører og handlende skaber travlhed og liv. Der lugter af fisk fra markedet og af madlavning fra husene omkring. I baggården bliver stilheden fra de, der venter på svaret af deres test blandet med lyden fra biler på vejen udenfor, de handlende og børn, der leger.

Det er nu, mens eftermiddagslyset viser sig i baggården, svarene bliver givet. Blikkene vender igen mod enden af gården. Nu kikker de ventende ikke længere på mig eller på laboranten. De ser lige ind i konsultationsværelset ved siden af os, hvor de får deres svar.

Der er i dag taget 12 tests. Tre er negative. Behovet for Kawempe-projektet giver sig selv. Folk har behov for at vide besked om sygdommen og deres muligheder for at leve med den. De har behov for støtte til at takle de vanskelige samtaler, de selv skal have med deres nærmeste.

Ibrah kommer ud af mørket, der er inde i værelset. Han kikker ned i støvet på gårds-



Joyce er frivillig ved Kawempe-projektet. Hun er 50 år og er et levende bevis på, at man kan leve godt med hiv. Hun har været smittet siden 1994 og tager vare på syv børn.

pladsen. Han kommer hen mod udgangen af gården, hvor jeg står. Han ser op og tager min hånd. Jeg kan mærke, han er lettet. Han ser mig lige ind i øjnene og siger stille:

– Jeg er hiv ... negativ.

Jeg føler det som om, en ven er blevet erklæret rask, selvom jeg kun har kendt ham få timer, og selvom han ikke har været syg.

– Nu vil jeg arbejde hårdt for min fremtid, siger han og forsætter ud af baggården. Min glæde overrasker mig. Ni andre er testet

positive inden for de samme få kvadratmeter, som Ibrah. Og det virker ikke logisk, at han ikke er hiv-positiv. 30 år, single, fattig, i en storbyforstad i Afrika, og hiv-negativ. Denne dag virker det som et mirakel.

Mikkel Nedergaard er konsulent og freelancejournalist bosat i Uganda. mikkelnedergaard@gmail.com

HIV I UGANDA: EN SUCCESHISTORIE SKAL GENOPLIVES

Uganda har været kendt som landet, der knækkede hiv-aids-kurven. Men det går ikke længere den rigtige vej. Flere og flere af især landets voksne befolkning bliver smittet med hiv. Til gengæld er der håb for de, der skal leve med sygdommen. Nye undersøgelser tyder på, at aids-medicin og besøg i hjemmene forlænger liv.

Af Mikkel Nedergaard

Uganda har været kendt som landet, hvor den stigende kurve for hiv-smittede blev knækket. I starten af 1990'erne var omkring 18 pct. af den voksne befolkning hiv positive. I dag er det omkring syv pct. Succesen skyldes en kombination af faktorer. Landets

præsident Yoweri Museveni anerkendte tidligt sygdommens udbredelse og alvor og talte åbent om hiv-epidemien som en national krise. ABC-tilgangen til forebyggelse er ofte nævnt som en anden væsentlig årsag til succesen. ABC-budskaberne går på at (A) afholde sig fra sex før ægteskabet, (B) være tro mod sin partner og (C) bruge kondom. En massiv oplysningsindsats primært drevet af meget aktive græsrodsorganisationer var med til at få ABC tilgangens simple budskaber ud til befolkningen.

Hiv aids fortsat massivt problem

De seneste år er antallet af hiv positive i Uganda stagneret, og landet står overfor meget store udfordringer i forhold til forebyggelse og behandling. Hiv og aids er stadig en af hovedårsagerne til, at den 30 millioner store befolkning kun har en middellevetid på 50 år. Over en million ugandere er hiv-positive, og antallet af nye infektioner er stigende, med over 130.000 nye tilfælde hvert år. Hovedparten af nye infektioner forekom-

mer i dag blandt gifte par i aldersgruppen 30 til 40 år, og det tyder blandt andet på, at der er et behov for en genoplivning af oplysningskampagnerne og for at styrke kvindernes rolle i parforholdene. Kvinderne i Uganda er hårdest ramt af hiv-epidemien. Flere kvinder end mænd bliver smittet med hiv, og samtidig har Uganda verdens højeste rate af børn, der er blevet forældreløse på grund af sygdommen. Og det er oftest kvinderne, der overtager forsørgerrollen over forældreløse børn.

Bush støtter med PEPFAR

USA har støttet hiv-forebyggelsen massivt i Afrika, og Uganda er et af modtagerlandene for de i alt 15 mia. US-dollar, der kommer fra PEPFAR (US President's Emergency Plan for AIDS Relief) programmet. PEPFAR giver meget af sin støtte gennem forskellige kirkelige organisationer, der ikke alle har et helt gnidningsfrit forhold til kondomet. Og flere NGO'er mener, at C'ets betydning i forebyggelsen er faldet betragteligt, efterhånden som

den amerikanske støtte til landets hiv program er tiltaget.

DK støtter indsatsen

Danmark støtter Ugandas regering med at implementere deres ny nationale strategi for hiv bekæmpelse, som har fokus på forebyggelse af ny infektioner. Det danske program, som ligger på 90 mio. kroner over en treårig periode (2007 – 2010) dækker støtte til den nationale AIDS-kommission og civilsamfundsindsatser, herunder indsatser der fremmer ligestilling og brug af kondomer.

Til hjælp for de mange familier, der allerede er ramt af sygdommen, spås aids-medicin kombineret med opsøgende hjemmepleje (home based care) gode muligheder. Resultaterne af en stor undersøgelse af hiv-positive i Uganda, udgivet i lægetidsskriftet the Lancet, viste, at dødelighedsraten faldt med 90 pct. blandt de familier, der modtog aids-medicin og rådgivning i hjemmet. 14 pct. af de cirka 125.000 hiv-positive ugandere, der får medicinen, modtager i dag rådgivning i hjemmet.

VEJEN TIL DRØM



U-landskarrierens vanskelige valg. Skal man være generalist - eller gå ned af en vej hvor man specialiserer sig i arabisk, økonomi eller de oprindelige folk i Latinamerika? Il.: Rasmus Meister/Spild af Tid ApS.

TEMA: U-LANDSUDDANNELSER

Hvad skal man læse for at få drømmejobbet hos FN eller Folkekirkens Nødhjælp? Hvor ligger Danmarks mest internationale uddannelse, og hvorfor er det lige nu et hit med en kandidatgrad i 'International Business & Politics' fra Handelshøjskolen? *Udvikling* giver nogle af svarene i dette nummers tema om u-landsuddannelser.

Hvis man vil arbejde med udviklingsbistand i fremtiden, gør man klogt i at lære arabisk, læse økonomi eller være god til interkulturel kommunikation, lyder et par spådomme om fremtidens udviklingsarbejdere. Uanset evner vil danskere i stigende grad skulle konkurrere skarpt med resten af verden om drømmejobbet.

ØMMEJOBET

Af Ulrikke Moustgaard

Hvis du taler spansk, læser antropologi og har specialviden om bolivianske indianeres overgangsrater, skal du nok ikke regne med at blive headhuntet til et job som konsulent eller rådgiver i udviklingsbranchen lige med det første.

Ligesom tøjmoden dikterer nye farver og former i henhold til tidens trend, er det globale marked for udviklingsbistand også ramt af nye trends og tendenser.

Latinamerika er fx ikke længere i lige så høj kurs som tidligere. I stedet bliver flere og flere danske bistandskroner dirigeret til højrisiko-områder som Mellemøsten for at bekæmpe terrorisme.

Samtidig blæser der nye vinde i verden, når det gælder måden at give udviklingshjælp på.

Begreber som 'budgetstøtte', 'donorkoordinering' og 'lokalt ejerskab' er blevet nøgleord – også når det gælder rekruttering af medarbejdere.

”

Søges: Arabisktalende politolog med kulturforståelse til udviklingsprojekt.

Jobannonce år 2020

Tilsammen betyder alt dette, at der måske skal andre og nye kvalifikationer til, hvis man i fremtiden gerne vil ud og gøre en forskel for den fattige del af vores verden.

Men hvad skal der så til?

Generalister er fremtiden

Som ung dansker med smag for internationalt arbejde er der groft sagt tre veje at gå. Man kan satse på at få job i en NGO eller international organisation, der arbejder i og med udviklingslande. Man kan også stile efter et job i det officielle Danmarks bistandsmaskineri fx i Udenrigsministeriet eller som Danida-rådgiver. Eller man kan gå til private virksomheder og blive konsulent eller udstationeret medarbejder.

Selvom de tre veje er forskellige og derfor også kræver forskellige kvalifikationer, har de én tendens til fælles:

Alle steder efterspørger man nu i højere grad generalister end specialister. Det mener Lars Engberg-Pedersen, projektseniorforsker på Dansk Institut for Internationale Studier (DIIS), som følger nøje med i udviklingen på den internationale scene for udviklingsbistand:

– Vi er kort fortalt ved at bevæge os fra antropologer til politologer, siger han.

Tidligere efterspurgte man antropologisk eller sektorspecifik viden om fx landbrug, men i dag efterspørger man mere og mere viden om økonomi, politik eller administration, påpeger han.

De nye kompetencer, der efterspørges, er en konsekvens af, at bistandsmaskineriet ændrer sig, mener Lars Engberg-Pedersen.

– Man er gået fra at tænke bistand som konkrete projekter til at tænke det som større programmer – og måske er vi på vej mod at tænke langt mere i budgetstøtte (når en donor giver penge til et fattigt lands statskasse, hvorefter landet i stort omfang selv bestemmer, hvordan pengene skal bruges, red.). Derfor er det ikke længere så vigtigt at vide noget fx om et geografisk område. Men det er vigtigt at vide noget om økonomiske processer, budgetlægning eller hvordan, man organiserer et samarbejde med et statsapparat fx i landbrugssektoren.

Lars Engberg-Pedersens råd til unge med et håb om at arbejde med udviklingshjælp er derfor at tage en klassisk uddannelse inden for politik, økonomi og offentlig administration.

Stadig flere jobopslag i bistandsverdenen de senere år viser, at folk med viden om emner som god regeringsførelse i høj kurs.

Teknik er stadig hot

Til gengæld er der mindre bud efter folk med tekniske færdigheder.

Men det betyder ikke, at du ikke kan få job i den store verden, hvis du fx uddanner dig til ingeniør.

Det private marked for udviklingshjælp er sultent efter teknisk ekspertise, og sådan vil det blive ved med at være, mener Frank Laybourn.

Han er erhvervspolitisk chef i Foreningen af Rådgivende Ingeniører (FRI) og sidder i FRI's kompetenceudvalg, som netop ser på uddannelse – også når det gælder fremtiden for konsulenter i udviklingsbranchen.

– Det er korrekt, at emner som god regeringsførelse fylder godt på jobmarkedet, men det afspejler egentlig kun en aktuell politisk prioritering i Danmark. Ude i verden er der kæmpe efterspørgsel på teknisk ekspertise.

Uanset om din ekspertise er vand, infrastruktur eller miljø, vil der også om 20 år være behov for den. Så hvis du tager en teknisk uddannelse og kombinerer den med et sprog, vil du være garanteret et job i fremtiden, spår han.

Lær arabisk

Frank Laybourn mener, at sprog er et vigtigt redskab, hvis man gerne vil gøre sig attraktiv

som kommende jobsøger. Uanset om det job, du søger, er som konsulent i det private erhvervsliv eller som rådgiver eller udviklingsarbejder for en organisation.

– Du skal skille dig ud fra mængden. Hvis jeg selv var ung studerende i dag, ville jeg satse på arabisk eller kinesisk, siger han.

Fordi det geografiske fokus for udviklingsbistanden globalt set flytter sig, er det vigtigt for kommende studerende at vejre luften og tænke pragmatisk.

– Mellemøsten er et brændpunkt med massiv international bevågenhed. Derfor vil arabisk blive efterspurgt i alle internationale og bistandsrelevante sammenhænge. Kinesisk er helt generelt et godt sprog at vælge, for Kina breder sine arme ud alle steder, også i Afrika. Afrika har i det hele taget fået større og større fokus, så det vil heller ikke være en dårlig ide at mestre en afrikansk dialekt – eller bare fransk, siger FRI's erhvervspolitiske chef.

Skarp konkurrence

Men selvom man taler arabisk eller swahili, er man dog ikke garanteret et job i den danske u-landsorganisation IBIS. Her går tendensen nemlig mod at færre og færre ansatte er danskere. I stedet ansætter IBIS lokale medarbejdere. Eller eksperter fra andre lande – som fx Irland, USA eller Tyskland – der ganske simpelt er bedre kvalificeret end de danske ansøgere.

– Kravene er blevet højere, fordi vi slår job op på det internationale jobmarked, siger Vagn Berthelsen, generalsekretær i IBIS.

”

Hvis jeg selv var ung studerende i dag, ville jeg satse på arabisk eller kinesisk.

Frank Laybourn, erhvervspolitisk chef i Foreningen af Rådgivende Ingeniører (FRI).

Ude i verden er det ikke ualmindeligt at støde på ansøgninger fra unge, der allerede har en ph.d. og erfaring fra marken med i bagagen, når de er først i 30'erne.

Det, håbefulde unge danskere skal satse på, er derfor at skabe sig en faglig profil, hvor de både er generalister og specialister, mener han.

De skal vide noget om udviklingspolitik og internationalt samarbejde. Og så skal de have en specifik faglig viden fx om klima eller uddannelse.

– Hvilke faglige spidskompetencer, der vil blive efterspurgt om 20 år, kan ingen sige. Det

skifter over tid. Aids er ikke længere så prominent. Til gengæld er klima og demokrati rykket op på dagsordenen. Hver gang udviklingspolitikken ændrer retning, opstår der nye muligheder. I fremtiden vil man måske vinde på at have ekspertise inden for it. Men så igen: Der vil det være naturligt at kigge mod Indien efter medarbejdere, siger Vagn Berthelsen.

”

Kravene er blevet højere, fordi vi slår job op på det internationale jobmarked.

Vagn Berthelsen, generalsekretær i IBIS.

Uanset hvor man gerne vil arbejde med udviklingshjælp, er der dog én kompetence, de fleste er enige om vil blive mere og mere vigtig: Evnen til at samarbejde interkulturelt og forstå andre kulturer.

– Du kan være nok så fagligt dygtig, men det nytter intet, hvis du ikke er i stand til at formidle og lytte til andre. Den kompetence vil blive stedse vigtigere, siger Vagn Berthelsen.

Et flot eksamenspapir er ikke nok

Åbenhed og evne til at fungere i andre kulturer understreges også af chefkonsulent Rasmus Bing fra HR-virksomheden Mercuri Urval, der bistår Danida og andre donorer med at rekruttere langtidrådgivere:

– Uanset uddannelse skal man have nogle personlige forudsætninger for at blive en succes i arbejdet med samarbejdslandets beslutningstagere: empati, fleksibilitet, selvstændighed, tålmodighed, kontaktevne, evne til at skabe tillidsfulde relationer med videre.

Skal Rasmus Bing give studerende med rådgiver-ambitioner i maven et råd med på falderebet, lyder det:

– Danidas dominerende ønske er at opbygge kapacitet i samarbejdslandets egne institutioner. Man skal derfor have papir på, at man ved noget om for eksempel strategi-, ledelses- og organisationsudvikling – meget gerne suppleret med personlige erfaringer med ledelse og/eller reformarbejde i den offentlige sektor i Danmark.

Ulrikke Moustgaard er freelancejournalist.
ulrikke@luxpresse.dk

På de næste sider kan du læse om, hvordan du kan uddanne dig til en karriere i udviklingsbranchen.



U-landsstuderende – nu med jakke, skjorte og bærbare. Foto: Tao Lytzen

U-LANDSARBEJDER – NU MED SLIPS

Handelshøjskolen i København (CBS) udbyder til august en ny kandidatuddannelse i International 'Business & Politics'. Den skal give de studerende indsigt i, hvordan samspillet mellem erhvervslivets, NGO'erne og de politiske beslutningsprocesser fungerer.

Af Signe H. Damkjær

Det første kuld bachelorer fra CBS-uddannelsen 'International Business & Politics', som har eksisteret som tre-årig bacheloruddannelse siden 2005, bliver færdige nu i år. I mellemtiden er der kommet et nyt tilbud til bachelorerne: De kan nu fortsætte den internationalt rettede og u-landsrelevante uddannelse på kandidatniveau.

– Bag den nye uddannelse ligger en konstatering af, at samspillet mellem virksomheder, politiske institutioner og NGO'er, er af voksende betydning, siger professor Morten Ougaard, der er en af arkitekterne bag både bachelor- og kandidatuddannelsen.

– Der er kommet flere transnationale selskaber i takt med globaliseringen, og erhvervslivet organiserer sig i højere grad internationalt, siger han og fortsætter:

– Samtidig er NGO'erne blevet mere slagkraftige i forhold til at præge den politiske arena. Derfor skal de studerende blandt andet

have en dybere forståelse for virksomheders rolle for eksempel i forhold til at adressere sociale og miljømæssige problemer over hele verden, siger han.

'International Business & Politics' er altså ikke en klassisk u-landsuddannelse, med henblik på et job i eksempelvis en NGO, men i højere grad en uddannelse, der retter sig bredt mod det internationale felt, siger Morten Ougaard, der tillige er formand for studienævnet for 'International Business & Politics'.

– De studerende skal komme ud med nogle grundkompetencer inden for erhvervsøkonomi og samfundsvidenskab. Derudover skal de vide noget om, hvordan spillet mellem de forskellige aktører foregår, siger han.

Og det er der mange, der gerne vil lære noget om. Omkring 80 studerende blev optaget på bacheloruddannelsen i 2005, og der var mange flere ansøgere.

Efterspørgsel

Rasmus Bing er chefkonsulent for HR-virksomheden Mercuri Urval, der blandt andet bistår Danida med at rekruttere langtidsgivere. Han mener også, det er en god idé at uddanne kandidater, som både har kompetencer inden for erhvervslivet og forståelse for internationale forhold.

– Det er der brug for i flere sammenhænge, siger han.

Kandidater med en mere kommerciel baggrund inden for bistandsverdenen er for eksempel efterspurgt inden for Danidas erhvervssektorprogrammer og indenfor B2B-programmet.

– Indsatsområdet er bredt. Det kan være ved at se på rammevilkår for erhvervsudvikling i et land men det kan også være konkrete samarbejdsprojekter mellem virksomheder i Danmark og 3.verden. Et andet område, hvor kompetencer fra CBS er efterspurgt i den tredje verden, kan være som rådgivere inden for finans og økonomi i den offentlige sektor, siger han.

Og det er netop her, kandidater fra CBS har stærke spidskompetencer, mener Henrik Schaumburg-Müller. Han er nyudnævnt professor for instituttet Centre for Business and Development Studies på CBS.

– Handelshøjskolens kerneområde er i høj grad, hvad den private sektor kan, også i forhold til bredere samfundsmæssige problemer.

En anden kandidatuddannelse på CBS, 'Business and Development Studies', fokuserer derfor blandt andet på den rolle erhvervslivet spiller i en udviklingssammenhæng. Den udspringer af den gamle SPRØK (sprog og økonomi, red.), og har været udbudt på engelsk-studiet siden 2001.

– Det handler for eksempel om overførsel af viden og teknologi, og hvilke kompetencer man via virksomhederne kan tilføje arbejdskraften i u-landene, siger han. Han mener, at erhvervslivets rolle og engagement har ændret sig i forhold til udviklingsproblematikker.

– Vores oprindelige udgangspunkt var, hvordan virksomhederne bidrog til økonomisk vækst og investeringer. Nu handler det mere om, hvilke kompetencer virksomhederne kan overføre, og hvordan et land kan

udvikle nogle internationale konkurrencemæssige fordele, som de kan leve af i den globale økonomi, siger Henrik Schaumburg-Müller.

Blandt andet derfor er der gode beskæftigelsesmuligheder for de unge, der kommer ud med en kandidatgrad i 'International Business & Politics', mener for Morten Ougaard.

– Erhvervslivet efterspørger i højere grad analytiske kompetencer, international orientering og forståelse for verden omkring, siger han.

Rasmus Bing understreger dog, at hvis kandidaterne vil have et job inden for bistandsverdenen, er det vigtigt, at de i løbet af deres studietid også beskæftiger sig med udviklingsproblematikker og den tredje verden.

– Enten gennem projektarbejde eller i løbet af et praktikophold, siger han.

Signe H. Damkjær er journalistpraktikant i Udenrigsministeriet.
sigdam@um.dk

INTERNATIONAL BUSINESS AND POLITICS

Kandidatuddannelsen 'International Business and Politics' kan også søges af studerende, der har en anden bachelorgrad. Undervisningen foregår på engelsk.

Mere om både bachelor- og kandidatuddannelsen på www.cbs.dk/uddannelser.

UDDAN DIG TIL U-LANDSJOBET

Her kan du tage en kandidatgrad, der klæder dig på til et job i eller med udviklingslandene.

Roskilde Universitetscenter

Internationale udviklingsstudier (tre-årig overbygning)
Tek.Sam. (Teknologisk-samfundsvidenskabelig planlægningsudd. (tre-årig overbygning))
Kultur - og sprogødestudier (tre-årig overbygning)

Syddansk Universitet

Kultur og formidling (to-årig kandidatudd.)

Aalborg Universitetscenter

Kultur og innovativ læring (to-årig kandidatudd.)
Environmental Management, Urban Planning and Management, (to-årig kandidatudd.)
Udvikling og internationale relationer (to-årig kandidatudd.)

Aarhus Universitet

Antropologi og etnologi (to-årig kandidatudd.)
Brasilianske studier (tre-årig bachelorudd. og to-årig kandidatudd.)
International Studies (to-årig kandidatudd.)

Københavns Universitet

Afrikastudier (to-årig kandidatudd.)
Agricultural Development (to-årig kandidatudd.)
Antropologi (tre-årig bachelorudd. og to-årig kandidatudd.)
Folkesundhedsvidenskab (tre-årig bachelorudd. og to-årig kandidatudd.)
Indologi (tre-årig bachelorudd. og to-årig kandidatudd.)
International Economics and Food Politics (to-årig kandidatudd.)
Moderne kultur og kulturformidling (to-årig kandidatudd.)
Master of Disaster – ny et-årig masterudd. i samarbejde med Lunds Universitet.

Danmarks Pædagogiske Universitetsskole

Pædagogisk antropologi (to-årig kandidatudd.)

Copenhagen Business School (CBS)

MSc in International Business & Politics (to-årig kandidatudd.)
Msc in Business Language and Culture (to-årig kandidatudd.)
1) Leadership and Management studies
2) Business and Development studies

Malmö Högskola (Sverige)

Human Rights – (et-årig masterudd.)
International Migration and Ethnic Relations (et eller to-årig masterudd.)
Peace and Conflict Studies (et-årig masterudd.)
Communication for Development (et-årig masterudd.)

Lunds Universitet (Sverige)

Asian Studies (to-årig masterudd.)
Economic Demography (et-årig eller to-årig masterudd.)
Globala studier (to-årig masterudd.)
International Development and Management (to-årig masterudd.)
International Human Rights Law and International Labour Rights (to-årig masterudd.)
International Human Rights Law and Intellectual Property Rights (to-årig masterudd.)
Master of Disaster. Ny et-årig masterudd. i samarbejde med Københavns Universitet.
Utvecklingsstudier (to-årig masterudd.)

Se mere på uddannelsesguiden www.ug.dk



Kulturforståelse bliver en helt afgørende kvalifikation for fremtidens bistandsarbejder, mener Anders Ladekar, der selv har en traditionel uddannelse som cand.polit. bag sig. Foto: Teit Hornbak/Dansk Røde Kors.

DRØMME- JOBET LÅ IKKE I KORTENE

Man behøver ikke have læst internationale udviklingsstudier for at komme til tops i den danske bistandsverden. Politisk tæft og studier i historie og statsvidenskab banede vejen til drømmejobbet for Dansk Røde Kors nye frontfigur.

Af Ulrikke Moustgaard

Anders Ladekar elsker at diskutere. Derfor var hans mor lettet, da han som 17-årig valgte at flytte hjemmefra og skifte de politiske debatter med sin far over køkkenbordet i Randers ud med et nyt liv med kæresten ved sit eget lille køkkenbord. Lysten til at diskutere og blande sig fortsatte dog i gymnasiet, hvor Ladekar var elevrådsformand, og diskussionslysten blev den nu 48-årige mands tro følgesvend gennem sit senere studieliv og karriere.

– Jeg har altid gerne villet være med til at gøre en forskel. Derfor er det her også mit drømmejob at blive den nye generalsekretær for Dansk Røde Kors.

Drømmejobbet lå ikke i kortene, da Ladekar i sin tid valgte studie:

Historie. Men efter tre år skiftede han faget ud med statsvidenskab i København. Politik og administration trak mere. Samtidig blev

Ladekar aktiv i Danske Studerendes Fællesråd (DSF), hvor han fik snuset til verden udenfor blandt andet gennem besøg i det israelsk-besatte Beirut i Libanon. Da Ladekar blev cand.polit., fik han jobbet som generalsekretær i Dansk Ungdoms Fællesråd (DUF.) Her fik han for alvor hår på brystet, da DUF stod med omfattende sag om svindel med midler i de politiske ungdomsorganisationer. Gennem DUF fik Ladekar også skabt sig et enormt netværk og fik flere tillidposter fx i Danidas styrelse, hvor han fortsat sidder.

Færre udviklingsarbejdere

Næste stop på karrierestigen var Dansk Flygtningehjælp, hvor Ladekar var international chef, før han kom til Røde Kors i samme stilling. Her var han, til han for nyligt fik sit drømmejob, hvor han i høj grad kan trække på sin erfaring.

Jobbets vigtigste kvalifikation er ledelse, mener han:

– Men også evnen til at forstå, hvad det betyder at være i en organisation med tusinder, som bruger deres fritid på at gøre en forskel.

Hvis Ladekar skulle starte forfra på et studie i dag, ville han ikke vælge meget anderledes. Men han har et ønske for fremtidens udviklingsarbejde:

– Forhåbentlig bliver der ikke brug for ret mange af os, fordi de lokale selv overtager opgaven. Men dem, der bliver brug for, skal til gengæld være gode til kulturforståelse. Og til at formidle den.

AALBORG – MERE INTERNATIONAL END DU TROR

Der er ikke mange, der ved det, men Danmarks mest internationale u-landsuddannelse gemmer sig i Nordjylland. Studerende fra Ghana, Bangladesh, Kina og 25 andre lande rejser hvert år til Aalborg for at læse *Udvikling og internationale relationer*.

Tekst og foto: Signe H. Damkjær

– Aalborg er meget anderledes end Ghana. Alting er meget småt. Men studiemiljøet er godt, siger Yaw Serbeh.

Yaw betyder torsdag på det ghanesiske sprog akan. Yaw er nemlig født på en torsdag i byen Kumasi i det sydlige Ghana. I dag bor han i København og skriver speciale på *Udvikling og Internationale Relationer* på Aalborg Universitet.

For Yaw, som har en bachelor i religion og filosofi, var der flere fordele ved at rejse fra det solbeskinnede Ghana til den nordjyske industriby.

– Studiet giver mig et bredt perspektiv både på udvikling og internationale relationer. Samtidig valgte jeg Danmark, fordi jeg ville lære noget om en kultur, der er helt anderledes end min egen.

Og det er han ikke ene om. Omkring halvdelen af de 40 studerende, der starter hvert efterår, er fra så forskellige lande som Uganda, Brasilien, Norge og Pakistan.

– Det har været vores mål fra starten at skabe et internationalt miljø, siger adjunkt Vibeke Andersson, der har undervist på uddannelsen siden 2001.

Antallet af nationaliteter er dog nedadgående. For et par år siden var der op til 35 nationaliteter. I dag er tallet gået lidt ned på grund af reglen om, at studerende uden for EU skal betale fuld pris, fortæller studiesekretær Jytte Kongstad. Yaw var så heldig at nå at starte, mens uddannelsen stadig var gratis.

Gruppearbejde

Det internationale miljø med de 35 nationaliteter skinner ikke mindst igennem i gruppearbejdet, som kendetegner alle uddannelser på Aalborg Universitet. Stinne Busted Larsen, der også skriver speciale, ser samarbejdet med studerende fra forskellige lande som positiv en udfordring.

– Gruppearbejdet får en ekstra dimension, når der kommer et kulturelt aspekt ind. Det er især spændende, fordi de udenlandske studerende ofte ikke har prøvet det før, siger hun.

– Jeg kan godt lide, at man får lov til at fordybe sig i et projekt, som man selv har valgt. Jeg tror også, det er vigtigt at kunne arbejde i

– Det er meget engagerede mennesker, der søger uddannelsen, siger Vibeke Andersson. De vil gerne forandre verden. De er ofte politisk aktive, og de mener, de kan gøre en forskel.

Det får de lov til at prøve kræfter med allerede på tredje semester. Som den eneste u-landsuddannelse i Danmark er der indlagt et obligatorisk praktikophold, der som hovedregel skal tages i et andet land end ens eget.

– Jeg har indtryk af, at der er mange, der vælger uddannelsen i Aalborg på grund af praktikken, siger hun.

– Mange af dem er socialt bevidste og vil gerne et sted hen, hvor de føler, de kan gøre en forskel. Der er flere, der er taget til de palæ-

UDVIKLING OG INTERNATIONALE RELATIONER

Er en to-årig engelsksproget kandidatuddannelse med semesterstart i september.

Kan søges af alle, som har en bachelorgrad.

Har omkring 200 studerende fra cirka 25 forskellige lande.

Har en kønsfordeling på cirka 50/50.

Ansøgningsfrist: 1. juni 2008.

www.auc.dk/studieguide/uddannelser/kandidat



Yaw: "Jeg valgte Danmark, fordi jeg ville lære noget om en kultur, der er helt anderledes end min egen."

EMNER DER 'HITTER'

Menneskehandel. Migration, Fort Europa, Miljø og Klimaforandringer. Kinesisk bistand til Afrika. Det er nogen af de emner, der skrives flest projekter om blandt de studerende på Udvikling og Internationale Relationer i Aalborg lige nu. Derudover er der de emner, der altid har været interesse for såsom empowerment, sikkerhedspolitik, mikrofinansiering, civilsamfundet og NGO'ernes rolle, staten i den tredje verden og FN-systemet.

teams, når man kommer ud på arbejdsmarkedet, siger hun. Det kan Yaw nikke genkende til.

– Nogle gange er det svært at arbejde sammen med mennesker fra forskellige lande, fordi vi alle har en forskellig opfattelse af, hvad udviklingsproblematikkerne egentlig betyder. Men jeg tror, det er en vigtig evne at have. Intet menneske er en ø, siger han.

At gøre en forskel

Det fælles mål, der trækker unge fra hele verden til Aalborg, er ønsket om at skabe en bedre verden.

stinensiske områder eller andre af verdens brændpunkter. Så er der dem, der er interesseret i politisk arbejde, som søger i FN-systemet eller på ambassaderne, mens andre vil ind i NGO-miljøet.

Ud over erfaring med udviklingsarbejde i den tredje verden, kan praktikken være en vigtig døråbner til arbejdsmarkedet.

– Det er svært at få et relevant studiejob, når man bor i Aalborg, fordi de fleste organisationer ligger i København, men gennem praktikken kan de studerende få et netværk.

Stinne var i praktik i IBIS i København. Når hun bliver færdig, vil hun for eksempel gerne

arbejde med humanitært arbejde i internationale organisationer. Yaw er åben for, hvad fremtiden bringer.

– Jeg vil gerne tilbage til Ghana for at føre mine ideer om udvikling ud i livet. Måske vil jeg starte min egen NGO eller mit eget firma, siger han.

Signe H. Damkjær er journalistpraktikant i Udenrigsministeriet sigdam@um.dk

DANMARK – EN ØJENÅBNER

Hvorfor opfører parasitter sig, som de gør? Det vil Tania fra Bangladesh gerne lære mere om. Derfor er hun taget til Danmark for at studere. Det er Maria fra Mozambique og Gloria fra Uganda også. Udvikling har mødt de tre kvinder på Danida Fellowship Centre i København.

Af Signe H. Damkjær

Da Maria skulle studere, blev hun sendt til Rusland af den daværende socialistiske regering i Mozambique i 1987. Mens Sovjetunionen faldt fra hinanden, læste hun psykologi i St. Petersborg.

– Jeg havde det fremragende. Mit land var i krig, men jeg var i udlandet. Rusland havde gode undervisningsprogrammer i forhold til Mozambique, fortæller hun. Desværre havde hun ikke mulighed for at forske. Det fik hun heller ikke, da hun seks år senere kom tilbage til hjemland. Maria var nemlig den eneste psykolog i hele Zambezi-provinsen, som har en befolkning på cirka tre mio. mennesker.

Fellowship

Maria er en af de mere end 700 studerende, der hvert år kommer til Danmark på et stipendium fra Danida Fellowship Centre på Frederiksberg. Omkring en tredjedel af dem er kvinder. Det er et tal, centeret arbejder på at gøre større. Målet med Danidas fellowship program er at efteruddanne folk fra udviklingslande, som har tilknytning til dansk udviklingsbistand. Som for eksempel Maria, der arbejder i undhedsministeriet i Mozambique, eller den 47-årige Gloria E. Nakabay Mawenge, der koordinerer Danida-støttede landbrugsprogrammer i Indenrigsministeriet i Uganda. I Danmark følger hun et to måneders kursus i økonomisk styring og god regeringsførelse. Studiet i Danmark har lært hende, at det ikke er nok at lære pensum udenad. Man skal også forstå de tanker, der ligger bag.

– I Uganda gør man tit ting uden at vide hvorfor. Her i Danmark har jeg lært en masse om budgetlægning, human ressource og god regeringsførelse på en anden måde end i Uganda. Kurset er en øjenåbner i forhold til at forstå, hvordan programmer formes systematisk. I Uganda er der ingen, der forventer, at man forstår, hvordan programmerne fungerer, siger hun.



Maria (t.v.) fra Mozambique, Gloria fra Uganda og Tania (t.h.) fra Bangladesh er faldet godt til på Frederiksberg. Foto: Karsten Bidstrup.

Man lærer at bruge egne ideer

Tania Ferdushy fra Bangladesh nikker. Ligesom Gloria og Maria bor hun på Fellowship Centeret sammen med cirka 70 udenlandske studerende, mens hun studerer i Danmark.

Hun er 31 år og læser en to-årig masteruddannelse i parasitologi (læren om parasitter) på Københavns Universitet. Faget er det samme som hendes bachelorgrad fra Bangladesh. Men studieformen er en anden.

”

Danmark er et meget sikkert land. Her er meget fredeligt, når man går på gaden. Og nogen gange er der faktisk nogen, der siger hej.

Maria

– I Bangladesh læser man alene og går til eksamen alene. Her har vi en masse gruppearbejde. Jeg tror, det er meget vigtigt, at studerende får lov til at udvikle og bruge deres egne ideer, forklarer hun. I sit hjemland underviser hun på Chittagong Veterinary College, hvor forholdet mellem lærere og studerende er noget anderledes.

– Det er mest envejskommunikation. De studerende er nogle gange for generte til at stille spørgsmål. I Danmark er det let for de studerende at spørge om noget, og stemningen er mere venlig mellem studerende og undervisere. Det er noget, jeg vil tage med mig, når jeg kommer hjem og skal undervise igen, siger hun.

En smule overraskende.

For Gloria er opholdet i Danmark en god mulighed for at komme til at forstå samfundsstrukturen i et vestligt land.

– I Uganda arbejder vi nu meget med decentralisering. Det er helt nyt, og der er ingen af vores nabolande, der er begyndt på det endnu. Derfor er det spændende at være i et land som Danmark, der er mere decentraliseret og fungerer på et andet niveau. Det er inspirerende at rejse og opleve, hvordan et samfund ser ud, hvor folk betaler skat, og hvor man laver byplanlægning i stedet for bare at blive i Uganda og studere noget, som er blevet studeret mange gange før, forklarer hun.

Men der er også ting ved det danske samfund, som undrer de tre kvinder. Gennem programmet på Fellowship Centeret har de besøgt forskellige danske hjem.

– I Danmark er folk meget fokuserede på den enkeltes rettigheder. Selv helt små børn har rettigheder. I Uganda har man en familie, en udvidet familie – og så et større commu-

nity, som man skal forholde sig til. Her lever folk bare deres eget liv. Min mor bor alene – sammen med nogen andre mennesker – men jeg ser hende hver dag, og hvis jeg ikke har set hende i et par dage, så ringer hun og spørger mig, hvorfor jeg har så travlt.

– Men på den anden side er Danmark et meget sikkert land, siger Maria.

– Her er meget fredeligt, når man går på gaden. Og nogen gange er der faktisk nogen, der siger hej.

FAKTABOKS OM DANIDA FELLOWSHIP CENTRE

Der kommer hvert år 700 stipendiater til Danmark for at følge forskellige kortere eller længere kurser. Stipendiaterne er primært fra Danmarks programsamarbejdslande.

70 af de studerende bor og spiser på centeret. Resten bliver indkvarteret til andre steder.

Danida Fellowship Centre administrerer den Danida-støttede stipendiebistand, som er en del af den danske støtte til kapacitetsopbygning i de danske programsamarbejdslande.

MAN MÅ VÆRE STÆDIG

Ghana er et af de afrikanske lande, hvor danske virksomheder siden kolonilanden selvstændighed har længst erfaring i at investere. Succes kræver stædighed, fortæller en veteran, der er med i et Danida-støttet B2B-samarbejde.

Tekst og foto: Peter Tygesen

– Det vigtigste ved at investere i Afrika er, at man skal tage ordet 'investere' alvorligt. Altså: Man gi'r slip på sine penge....

Klaus E. Krogh er ingen rigmand. Hans grafiske virksomhed er dog gået godt, siden han og hustruen Liv flyttede fra Norge og begyndte forfra i Århus:

– Og jeg er glad for, at jeg nu har sådan en opsparring, at jeg kan prøve mine ideer af i Afrika, der jo helt klart har brug for udenlandske investorer.

Med starttilskud fra Danida har hans sidevirksomhed, Idéhospitalet, søgt og fundet en partner i Ghana. Sammen har de dannet virksomheden *Green Fish Ltd.* Selskabet skal dels producere kampagner for lokale kunder, dels fungere som konsulent for virksomheder, der vil investere i socialt ansvar.

– Jeg har selvfølgelig ikke tænkt mig at tabe pengene, det er ikke sådan, det skal forstås. Men at investere kræver en erkendelse af, at man afleverer sine penge til det fælles projekt og indser, at man ikke længere bestemmer alene. Man har en partner, og det tager man alvorligt. Hvis vi ikke er ligeværdige, kan det hele være lige meget. Uden ligeværdighed gider jeg slet ikke investere - uanset hvor det skulle være i verden. Men jeg skal love for, at det bli'r håndgribeligt i Afrika!

Alle har været på eventyr i Ghana

Idéhospitalet er en af de yngste, danske investorer i Ghana, som har haft erhvervsamarbejde med Danmark gennem hele sin historie.

Efter selvstændigheden i 1960 var entusiasmen stor for de nye, selvstændige lande, og det samme var den danske stats villighed til at sætte penge i projekterne. Næsten alle større udadvendte danske virksomheder har på et tidspunkt været involveret i det vestafrikanske land. I dag koncentrerer den danske ambassade sig dog mere om det generelle erhvervsklima i Ghana end om at gelejde danske virksomheder ind på markedet.

Måske har Krogh investeret på det helt rigtige tidspunkt. Økonomien i Afrika vokser i disse år for første gang siden de tidlige 1970'ere. I mellemtiden har kontinentet været præget af økonomisk tilbageslag, kommunistiske og diktatoriske fejltrin, forfærdende konsekvenser af Den Kolde Krig og konstant

dårlig udvikling i forholdet mellem værdien af eksportvarerne og prisen på den nødvendige import.

Ghana har været gennem det hele. Men de seneste otte år har været kendetegnet af stabilisering og økonomisk vækst, baseret på præsident John Kufuors ønske om at skabe 'en gylden tid for erhvervslivet.' Noget tyder på, at han er på vej til at lykkes: Verdensbankens afdeling for erhvervsanalyser, www.doingbusiness.org, roser Ghana for at være den tredjebedste i verden til at fremme erhvervsklimaet. På de ti indikationer, hvor afdelingen analyserer er det gået fremad i otte, bl.a.: 'At starte forretning', 'ejendomsregistrering', 'adgang til lån', 'håndhævelse af kontrakter' og kun tilbage i to 'arbejdsmarkedsforhold' og 'at lukke en forretning'.

Formidling skal forandre

Forklaringen på Kroghs investering i Ghana kræver en lille omvej tilbage til hans investerende virksomheds oprindelse:

– En idé er først noget værd, når den omsættes i praksis. Men på vej til praksis risikerer man at skære den så meget til, at kernen i den oprindelige idé er gået tabt. Så er den ved at være en syg ide. Så skal den på hospitalet og ses efter, til den igen kan stå på egne ben - vi kommer med friske øjne udefra og prøver at bringe den tilbage til det oprindelige, forklarer Krogh.

”

Jeg har selvfølgelig ikke tænkt mig at tabe pengene, det er ikke sådan, det skal forstås. Men at investere kræver en erkendelse af, at man afleverer sine penge til det fælles projekt og indser, at man ikke længere bestemmer alene.

Klaus E. Krogh

Idéhospitalet laver 'værdibaseret kommunikation', det vil sige formidling for forandring via gennemgående figurer med klare roller, gentaget i forskellige medier: Sang, tøjdyr, film, fortælling. Princippet er brugt i flere trafikikkerhedskampagner i Danmark ('Kun en klovn bruger ikke sele') og videreudviklet i oplysningssæt for småbørn om forskelle i muligheder for børn i Afrika og Danmark - formidlet af Papayafuglen i musik, tøjdyr, sang og spil (www.papayafuglen.dk).

– Fidusen er, at vi behersker samtlige mulige medier; vi kan producere alt - men vælger ikke mediet, før vi har talt med fagfolk om, hvordan den pågældende idé bedst kommunikerer til målgruppen.

Det er denne arbejdsform, Krogh vil indføre i Ghana.



Fan Milk Ltd., som vel er Ghanas svar på Hjem-Is, blev grundlagt af danske investorer i 1960 og beskæftiger i dag 10.000 mennesker.

Green Fish er derfor en ny type virksomhedsudflytning, der hverken fokuserer på varemestilling eller salg af traditionelle services, men alene på videnoverførsel. Virksomheden har allerede den første kontrakt i hus, en trafikikkerhedskampagne for *The Road Safety Board*.

Fan Milk

Ude i hovedstaden Accras industri kvarter summer kølemaskiner og samleband på mejeriet *Fan Milk Ltd.*, der blev grundlagt af danske investorer i 1960. Virksomheden har været gennem hele landets ned- og opture; men har overlevet. Det sidste skyldes blandt andre administrerende direktør Jesper Bjørn Jeppesen, der i 1989 overtog ledelsen af en fabrik på fallittens rand. Men på det seneste har der også været forandringer i landet:

– Der har været en væsentlig forbedring for erhvervslivet i Ghana, især et skifte i folks holdning til det at drive virksomhed, siger han.

– Især har mange unge ghanesere en fornuftig holdning til at drive virksomhed.

10.000 nye arbejdspladser

Fan Milk Ltd. har skabt over 10.000 arbejdspladser i Ghana med en fremstilling af frosne mælkeprodukter: Yoghurt, is, juicer og chokolademælk. Det meste sælges af en hær af gadehandlere som fylder køleboksen op om morgenen på et af selskabets mange distribu-

tionspunkter, og *Fan Milk* er en integreret del af gadebilledet i de store byer, især Accra.

Efter 18 år i Ghana ved Jeppesen om nogen, hvad der fortsat kan forbedres i 'erhvervsklimaet'.

– Se nu for eksempel her, siger han og hiver et stort papirark frem, selskabets fremtidige fabrik:

– Vi har hårdt brug for at udvide, for det går rigtigt godt. Vi købte grunden for knap to år siden, men har endnu ikke fået de endelige papirer fra myndighederne. Og vi kan selvfølgelig ikke bygge, før det er i orden.

Domstolene er kolossalt langsomme - en retssag om rettigheden til et stykke jord et andet sted i landet har varet ti år.

– I mellemtiden er en af dommerne død, og en ny skal sætte sig ind i sagen, forklarer Jeppesen. Accras trafikchaos betyder, at lastbilerne sidder fast i timevis; det betyder for høje brændstofudgifter og behov for ekstra biler og chauffører.

– Men heldigvis har Kufuors regering forbedret nogle af de store landeveje, så vi nu kan køre med større lastvognstog ud i landet.

Strømafbrydelser har tidligere været hyppige, så derfor har virksomheden investeret i en kolossal nødgenerator:

– Når strømmen svigter, kan vi ikke køle og fryse, og det er jo katastrofalt i en mælkeproduktion.

Hvad er hans råd til en ny investor - hvordan planlægger man forretninger under sådanne omstændigheder?

– Man må være forbandet stædig, siger Jeppesen.

– Alting tager en enorm tid, så du skal på den ene side tænke meget langt frem, samtidig med at du på den anden side hele tiden skal håndtere alle umulige småting, der skal løses lige her og nu. Kunsten består i ikke at lade sig vælte af det sidste. Man kan godt skabe en ø af effektivitet midt i et hav af alt muligt andet.

Den 'unge' Ghana-investor, Klaus Krogh, har gjort sine første erfaringer med den nye virkelighed.

– Helt elementære markedsmekanismer som prisdannelse fungerer ikke, som man er vant til. De monopollignende strukturer, der næsten er i alle afrikanske økonomier medfører enten vareknaphed eller overflod. Vi skal til at beregne prisen på *Green Fish's* produkter, men udbuds/efterspørgsel er ofte sat ud af kraft. Hvad koster liter vand? Hvis du køber i supermarkedet, er det dyrere end i Danmark. Men hvis du køber på markedet, koster det næsten ingenting. Det er sørme en interessant udfordring!

Peter Tygesen er freelancejournalist og forfatter. Han har i mange år skrevet om Afrika, bl.a. for Information og Weekendavisen.

Peter@tygesen.net

'ERHVERVSMEKANIKEREN'

Danidas vigtigste mål er at bidrage til at styrke markedsmekanismerne i Ghana.

Af Peter Tygesen, Accra,

– Oppe i Kumasi sad en masse guldsmede og lavede de fineste ting, helt i Ghanas gamle tradition. Eneste problem var, at de ikke formelt set havde lov til at købe guld. Det var alt, alt for kompliceret at blive registreret og købe råvarerne efter reglerne. Derfor hentede de gullet i uformelle – illegale – guldminer. Med alt, hvad det betød af miljødelæggende minedrift og manglende mulighed for vækst og udvidelse.

Hvis Mimi Grønbechs engagement alene kunne forbedre erhvervs klimaet i Ghana, var det bare om at satse sine penge.

– Jamen, du trykkede jo selv på 'play-knappen', griner hun efter et hæsblæsende interview.

På den danske ambassade er hun ansvarlig for erhvervssektorprogrammet:

– Vores opgave er først og fremmest at få markedsmekanismerne til at fungere, siger hun med en indirekte påpegnings af, at det gør de ikke i dag. Og der er nok at tage fat på. Når

ni ud af ti virksomheder for eksempel tilhører den uformelle sektor – altså uden for regulativer og beskatning – så skyldes det først og fremmest, at den formelle sektor er for bøvlet, for elitær og for vanskelig at få adgang til.

Masser af frugt, ingen juice

Problemet i Kumasi er nu løst. Men sådan vrimler det med eksempler på dårligt erhvervs klima i et land, der er verdenskendt for sit handelstalant. De fleste bunder i behovet for en mentalitetsændring i statsapparatet, så service bliver et nøglebegreb.

– Ghana bugner af frugt, men al juice i supermarkederne er importeret. Skal landet eksportere juice, må fødevarekontrollen kunne garantere produkterne. Det kræver imidlertid, at 'kontrollen' begynder at tænke på sig selv som nogle, der hjælper virksomhederne ved at sikre, at deres produkter kan sælges - i stedet for at opfatte sig som nogen, der skal 'slå ned' på overtrædelser, siger Mimi Grønbech.

Danidas erhvervssektorprogram koncentrerer sig om reformer af retsvæsenet, erhvervs klimaet, markedsadgang, arbejdsmarkedet og erhvervsstøtte. Som et eksempel på forbedringer nævner Grønbech en liberalisering af bank- og finansmarkedet, som både har ført til rettedningsændringer og en strøm af flere nye banker:

– Tidligere kunne nye låner risikere at betale op til 40 pct. i rente, dels fordi bankerne tjent nemme penge på højtforrentede statsobligationer, dels fordi der var for lidt konkurrence mellem bankerne imellem.

Danida har desuden målrettet kreditmuligheder til grupper, der har vanskeligt ved at etablere sig, først og fremmest kvinder.

– Ghanesiske kvinder er berømte for deres erhvervstalant, men de har næsten ingen mulighed for at få lån. Vi tilbyder banker en finansieringsfond til kommercielle lån for små virksomheder, men kræver, at mindst halvdel af pengene udlånes til kvinder. Det har givet resultater.

Endnu et projekt har været udarbejdelsen af et certifikat for socialt ansvar; *The Ghana Business Code* er en frivillig ordning for virksomheder, der forpligter sig til at opfylde en række betingelser inden for miljø, organisering og sociale gode – herunder 14 dages barselsorlov til mænd.

– Jeg holdt vejret, da det blev foreslået, siger Mimi Grønbech og fortsætter:

– Jeg mente nok, at det var at gå længere, end Ghana er parat til. Men de gæve koner i udvalget insisterede.

Foreløbig har 50 ghanesiske virksomheder tilsluttet sig ordningen.



Ghanesiske piger er berømte for deres erhvervstalant, men de har næsten ingen mulighed for at få lån. Her sælger en entreprenant kvinde is på stranden. Foto: Peter Tygesen

NÅR FISKEN GÅR I LAND

Forlaget Smartline er gået sammen med danske 'Idehospitalet' om et samarbejde. Det er blevet til virksomheden Green Fish Ltd., der skal levere en helt ny form for kulturformidling i Ghana.

Tekst og foto: Peter Tygesen, Accra

Da Joyce og Elliot Agayore i 1997 var færdige med deres uddannelser i Storbritannien, ville de hjem til Ghana – og være selvstændige. Elliot havde ganske vist taget en kunstuddannelse, som næppe kunne blive grundlag for beskæftigelse i et fattigt land, men havde også arbejdet med omslag og illustrationer i bogbranchen, så han grundlagde forlaget *Smartline*. Joyce tog foreløbig fast ansættelse som bibliotekar, så familien havde en vis, fast indtægt.

10 år senere er de direktører for hver deres del af firmaet, der beskæftiger 10 ansatte og



Joyce og hendes mand Elliot vil gerne forandre Ghana. Nu gør de det sammen med den danske virksomhed Idehospitalet.

lever af at producere lokale skolebøger og videresælge udenlandske. Tidligere i år gik de i partnerskab med det danske firma Idehospitalet om at udvikle en helt ny form for kulturformidling i Ghana. Samarbejdet er formaliseret i joint-venturefirmaet Green Fish, der skal arbejde med 'kommunikation for forandring'.

– Vi faldt hurtigt for Idehospitalets forretningside, siger Joyce.

– Det går ud på at lytte grundigt til eksperterne på sagsområdet, før vi vælger kommunikationsform. Her i Ghana er det for eksempel sådan, at hvis der skal laves en trafikikkerhedskampagne, så begynder man med en beslutning om at producere store plakater til billboards langs vejene. Muligvis også noget med tv-reklamer. Indholdet er det sidste, der diskuteres. Green Fish går den anden vej, begynder med at lytte til dem, der ved noget om både det, der skal arbejdes på at forandre, og dem, der ved noget om modtagerne. Valget af kommunikationsmediet er det allersidste, vi foretager os. Vi vender altså den traditionelle beslutningsproces på hovedet.

Derfor er fisken grøn

Firmaet har netop vundet den første kontrakt, der netop handler om trafikikkerhed. Desuden vil de tilbyde konsulentbistand til andre lokale firmaer.

– De har jo travlt med at producere det, de er bedst til. Selv om de måske gerne vil engagere sig i projekter for socialt ansvar, så har de ikke kræfter eller indsigt til at gøre det. Vi kan hjælpe dem.

De er begge begejstrede for samarbejdet med Idehospitalet.

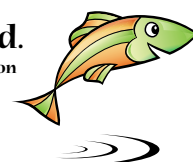
– Vi har altid været meget optaget af at forandre Ghana. Det er alt sammen fint med præsidentens reformer, men der burde være sket meget, meget mere. Og intet sker for alvor, før mange flere mennesker føler ejerskab til forandringen.

Og navnet - den grønne fisk...?

– Jamen, der kan du se – det virker allerede, griner Joyce.

– Vi ønskede noget, der kunne vække forundring. Hvorfor er fisken grøn? Hvad sker der, når fisken er ude af sit vante element? Vi vil gerne fra første øjeblik give et skub til dem, vi samarbejder med, så de glemmer deres vanetænkning. Derfor er fisken grøn.

Green Fish Ltd.
Value Based Communication



NÅR BØRNEHJEM IKKE ER FOR BØRN

90 pct. af verdens børnehjemsanbragte børn har faktisk en eller begge forældre. Brug hellere pengene på forebyggende arbejde blandt fattige familier frem for på drift af børnehjem.

Af Anne-Sophie Dybdal, Red Barnet

Som NGO'er har vi pligt til indimellem at se kritisk på vores egen praksis, og stille os selv alle de svære spørgsmål.

Op netop spørgsmålet om, hvad sker der, når vi udliticerer omsorgen for verdens fattige børn, er – især for Red Barnet – yderst relevant at stille. Derfor tak til journalist Ulrikke Moustgaard for at tænde op under debatten om NGO'ers arbejde for at hjælpe verdens børn med gode eksempler fra Cambodja i Udvikling nr.1 2008 (bagsiden).

Som eksemplet fra Cambodja viser, er børnehjem nemlig blevet en industri, der er rigtig mange penge i. Forestillingen om at man kan redde fattige børn ved at hive dem ud af deres hverdag og væk fra de horrible forhold, de lever under, sælger billetter, og donorerne står på spring. Over hele verden anbringes børn

således i institutioner, fordi de har mistet en eller begge forældre, er fattige, mangler adgang til skole og sundhed, har problemer med misbrug, omsorgssvigt eller overgreb - eller har særlige behov, som familien har svært ved at magte.

Men i iveren efter at hjælpe glemmer man, at 90 pct. af verdens børnehjemsanbragte børn faktisk har en eller begge forældre. Og selvom langt de fleste børnehjem i verdens fattige lande bliver fyldt op allerede inden, de er bygget færdigt, må vi som børnerettighedsorganisation erkende, at børnehjem ikke altid er for børn. I rigtig mange tilfælde ville pengene være givet bedre ud til det forebyggende arbejde med de fattige familier.

Det er bare ikke så spektakulært. Faktisk bør børnehjem være den sidste udvej i arbejdet for at hjælpe udsatte børn – helt i tråd med FN's børnekonvention. Børn har nemlig ret til et familieliv, og anbringelse på døgninstitution bør kun ske, når alle andre muligheder er afsøgt, og det er til barnets bedste. Hvis en placering uden for hjemmet af den ene eller den anden grund er til barnets bedste, findes der alternativer til børnehjemmet: I Cambodja er uformel adoption og pleje i familien eller hos bekendte ret udbredt, ligesom mindre væresteder for handicappede børn og 'child headed households' med tilsyn også forekommer.

Nyere forskning og felterfaringer viser, at børns udvikling og psykosociale tilpasning kan undermineres af langvarige anbringelser. I stater med skrøbelige strukturer for kontrol, opfølgning og rådgivning, ser man mange institutioner (og andre former for anbringelse), som mangler grundlæggende regler, retningslinier, minimumsstandarder og beskyttelse af børnene.

Dertil kommer, at alt for mange anbringelser fører til, at barnet mister kontakten med sin familie og sit nærmiljø. Naturligvis ændrer dette ikke ved, at nogle børn i visse situationer rent faktisk har godt af en børnehjemsanbringelse.

Socialt arbejde kræver så forskellige tiltag som rehabilitering af individuelle børn, opfølgning af enkeltsager, fattigdomsbekæmpelse, oplysning, arbejde med børnesyn, ikke-voldelig opdragelse, mobilisering af skoler, hospitaler og den primære sundhedstjeneste og samarbejde med myndigheder i opbyggen af en effektiv struktur for retsforfølgelse. Også i dette tilfælde bør døgninstitutionen altså kun være en midlertidig respons over for alvorlige sociale og økonomiske problemer.

De mange turister og velmenende bidragydere, der gerne vil hjælpe verdens udsatte børn, gennemtænker ikke nødvendigvis konsekvenserne af børnehjemsmodellen for børnene, familierne, samfundets institutioner og



de ansvarlige myndigheders kapacitet og vilje til at beskytte børn. Det bør de i langt højere grad gøre, og det har vi som NGO'er også et ansvar for – også selv om børnehjem sælger billetter.

Anne-Sophie Dybdal er rådgiver vedr. børns beskyttelse, Red Barnet.

SÅ ER FAKLEN TÆNDT!

Kampagnen 'Global call to action' er netop skudt i gang for at bringe kvinders ligestilling højere op på den internationale dagsorden.

Af Gitte Lillelund Bech, MF (V), formand for Udenrigspolitisk Nævn.

I anledningen af kvindernes internationale kampdag den 8. marts har der, sædvanen tro, været en del debat om den manglende lighed mellem kvinder og mænd.

Vi har vores egen fortsatte kamp i Danmark – men vil vi tage kampdagen seriøst, må vi også diskutere det internationale aspekt. Vi skriver i dag 2008, og alt for mange steder i verden er kvinder stillet markant dårligere end mænd.

Kvinderne skal tage sig af familien og marken, men har ingen ejerskab. Mange piger får ikke muligheden for at komme i skole, fordi de er kvinder. Kvinder har færre pladser i parlamenterne. Og vi ved, at alt for mange steder i verden må kvinder kæmpe hårdt for medi-

cin, drikkevand, og mod aids, sygdomme, voldtægt og krig.

Vi fra dansk side ønsker, at dette skal blive fortid! Og vi står ikke alene. FN vedtog i 2000 de såkaldte Millennium-mål, som er otte mål, der skal være opfyldt i 2015, og som alle har til formål at sikre bæredygtig udvikling.

Det tredje mål handler om fremme af ligestilling og styrkelse af kvinders rettigheder. Og netop nu er kampagnen 'Global call to action' skudt i gang for at bringe kvinders ligestilling højere op på den internationale dagsorden.

Kampagnen skal fremme FN's tredje Millennium-mål (2015 Mål, red.) og rummer en lang række initiativer blandt andet 'fakkeliniciativet', der opfordrer personer, virksomheder, organisationer og regeringer til at gøre noget ekstra for kvinders muligheder. To af de første 'fakkelmottagere' er nobelprismottager Muhammed Yunus – der er kendt for sine mikrolån til kvinder – og Bolette Christensen, vice-direktør i Dansk Industri. Kampagnen kulminerer i september, hvor FN's generalsekretær Ban Ki-moon er inviteret til at modtage den sidste fakkel, samt et katalog over løfter, som er blevet afgivet i forbindelse med den danske kampagne. Gennem kam-

pagnen skal der skabes større opmærksomhed om den nødvendighed, at kvinders muligheder for at bidrage positivt til samfundsudviklingen skal forbedres.

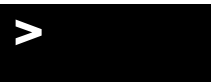
Og de skal forbedres markant! Derfor er det blevet besluttet at gøre en ekstraordinær indsats for at fremme FN's tredje Millen-

nium-mål om at fremme kvinders muligheder. Danmark skal være helt i front, når det gælder ligestilling – også når det gælder global ligestilling.

Gitte Lillelund Bech, MF (V), er formand for Udenrigspolitisk Nævn.



Faklen bliver givet videre på MDG3-konferencen i København. Foto: Joachim Rode.



HUMANA FORTSÆTTER I ZIMBABWE

Af Birgitte Erichsen

Vi kan konstatere, at en artikel i *Udvikling* marts Nr. 02 /2008 med overskriften 'Tvind opgiver sit hovedsæde i det kriseramte Zimbabwe' er fejlagtig. I det følgende redegør vi for fakta.

The Federation for Associations connected to the International Humana People to People Movement (Humana People to People) er en international medlemsforening, hvis hovedkvarter ligger i Shamva, Zimbabwe.

Humana People to People har ingen planer om flytte sit hovedkvarter eller indskrænke sine aktiviteter i Zimbabwe.

Humana People to People omfatter i øjeblikket 32 nationale udviklingsorganisationer, der arbejder i 40 forskellige lande.

Humana People to People's medlemmer driver mere end 220 udviklingsprojekter, der dagligt involverer over 7,5 millioner mennesker. Projekterne er indenfor sundhed, hiv/aids-bekæmpelse, undervisning, menneskerettigheder, landbrug, miljø og lokal udvikling samt børnehjælp. Desuden har mange mennesker gavn af Humana People to People's medlemmers salg af brugt tøj i det sydlige Afrika.

Humana People to People's medlem i Zimbabwe er Development Aid from People to People in Zimbabwe (DAPP Zimbabwe). DAPP Zimbabwe har arbejdet i Zimbabwe siden 1980. DAPP Zimbabwe driver tre børnehjælpsprojekter, tre skoler, tre landbrugsprojekter og seks projekter til bekæmpelse af hiv/aids. DAPP Zimbabwe har ingen planer om at lukke sine projekter eller indskrænke sine aktiviteter, som bliver gennemført med aktiv deltagelse af og i tæt samarbejde med de mennesker, som bor i projektets område, i kampen mod sygdom og nød, og i kampen for udvikling.

Humana People to People's hovedkvarterets opgave er at yde tjenester (ydelse) til sine 32 medlemsforeninger for således at støtte disses anstrengelser for at opfylde deres formål og skabe udvikling for de mange mennesker i de lande, hvor de arbejder.

Tjenesteydelserne omfatter blandt andet udvikling af programmer, systemer for kontrol og evaluering, træning af personale, administrative tjenesteydelser og møder og konferencer på hovedkvarteret.

Humana People to People vil fortsætte sin støtte til mennesker i Zimbabwe, således som vi har gjort over de sidste 30 år.

Birgitte Erichsen, UFF Danmark - Dansk medlem af HUMANA People to People.



Svar til Birgitte Erichsen:

Udvikling skriver ikke i den pågældende artikel, at DAPP Zimbabwe har planer om at lukke sine projekter eller indskrænke sine aktiviteter i Zimbabwe – kun at Tvind-koncernen er i færd med at flytte sit internationale hovedkvarter til Mexico. Denne nyhed har tidligere været ude i en række danske medier, men det skulle nok have været præciseret, at kilden til denne oplysning oprindeligt er den Tvind-kritiske hjemmeside www.tvindalert.com

At høre begge parter i en sag er en god, journalistisk tommelfingerregel, som principielt set også burde have været fulgt i dette tilfælde. Når det ikke skete, skyldes det, at journalisten bag artiklen en del gange tidligere forsøgt at indhente kommentarer fra Humana People to People, men uden held.

Udviklingsjournalist har talrige gange besøgt Zimbabwe og set ejendommen i Shamva i forfald. Hvordan stemmer dette overens med, at det fortsat skulle være hovedkvarter?

Redaktionen

MERE DEBAT...

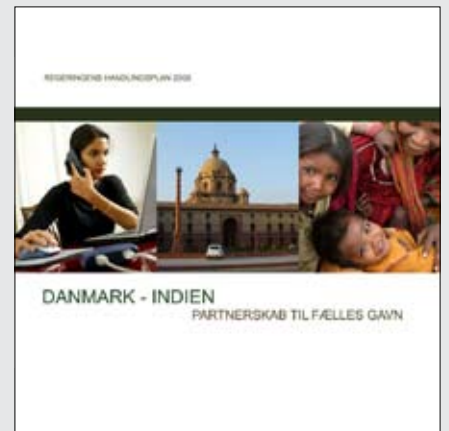
Læs mere debat på www.udvikling.dk. Her kan du bl.a. læse om hvorfor den humanitære bistand i Kenya ikke blev koordineret optimalt. Og så fortsætter debatten om bogen 'Idealer og realiteter'.

DANMARK-INDIEN: PARTNERSKAB TIL FÆLLES GAVN

Ny Indien-strategi om samarbejde mellem Indien og Danmark

Partnerskab til fælles gavn. Det er navnet på regeringens nye handlingsplan for samarbejdet mellem Danmark og Indien. Handlingsplanen skal medvirke til at styrke relationerne mellem Indien og Danmark inden for seks områder:

- Politisk dialog
- Handel og investeringer
- Forskning, videnskab og teknologi
- Energi, miljø og klima
- Uddannelse og mellemfolkelige relationer
- Tiltrækning af arbejdskraft



Handlingsplanen er en opfølgning på regeringens Asien-strategi, der blev lanceret i juni 2007. Den nye handlingsplan for Indien blev præsenteret i februar 2008 umiddelbart efter statsminister Anders Fogh Rasmussens besøg i New Delhi. Kan fås gratis på www.danida-publikationer.dk eller bestilles hos DBK Distribution på telefon 32 69 77 88. /sd

Danmarks mest internationale gratis avis direkte til din dør

Ja tak, jeg vil gerne modtage avisen *Udvikling* otte gange om året, helt gratis

Navn _____

Adresse _____

Postnr. / By _____

POST
Sendes ufranket
Modtageren betaler portoen

Schultz Distribution A/S
+++4789+++
Herstedvang 12
2620 Albertslund

Udvikling er Danidas gratisavis, der bringer nyheder, baggrund og debat om dansk udviklingsbistand og levevilkårene i verdens fattigste lande.

Send kuponen, ring 43 22 73 00 eller besøg www.udvikling.dk

ASIENS ANSIGTER

Smagsprøver af svingende kvalitet i antologi af noveller fra hele Sydøstasien – selv litteratur fra det lille Brunei er repræsenteret.

Af Mette Holm

Indledningen på novellen *Doña Jeronima* suger læseren ind i fortællingen; første halvanden side er én hæsblesende sætning i beretningen om ærkebiskoppen, hvis troskab mod troen er utroskab. Den filippinske forfatter Nick Joaquin fortæller, hvordan biskoppen, da han får tid til at tænke sig om, spekulerer over, om han har læst lektien omvendt. "Hvad nu hvis kødets uimodståelige lyst, dets grådighed og længsler var den sande ild, der udsendte sindets videnskaber og åndens metafysik som blot røg og damp?"

Doña Jeronima er én af 32 højst forskellige noveller i en ny antologi, hvis fællesnævner er, at de er skrevet af forfattere fra Brunei, Myanmar, Cambodja, Filippinerne, Indonesien, Laos, Malaysia, Singapore, Thailand og Vietnam, der tilsammen udgør Sydøstasien. Forlaget Hjulet løfter en flig af sløret for et overset område i litteratur på dansk med udgivelsen af *Ansigt: Sydøstasien fortæller*.

Den sære beretning *Siarau-floden* af Nor-

siah M. S. er det første skønlitteratur, jeg nogensinde har læst fra Brunei. Her gør overnaturlige hvide dyreånder krav på floden fra menneskene. Sønnerne til byens mest rettroende muslimer er nogle være bøfler, der håner og ødelægger, og ingen tør naturligvis gå i rette med dem, fordi deres fædre er så betydningsfulde. Litterært er *Siarau-floden* ikke et væsentligt bidrag, men dog interessant, fordi litteratur fra det lille sultanat Brunei er så godt som ukendt i Danmark.

Det er vietnamesisk litteratur heldigvis ikke, og der er fine eksempler fra Vietnam med i *Ansigt*. Og mens novellernes kvalitet er meget stærkt svingende, er netop de fire vietnamesiske skarpe, pointerede og veloplagte.

Også burmesisk litteratur er forholdsvis let tilgængelig i vor del af verden; og af antologiens fire burmesiske fortællinger er den om en ung bøssets vanskelige tilværelse den mest overraskende.

Fleere af historierne fra Indonesien og Malaysia kredser om ledelse – religiøs såvel som politisk – som spændetrøje; i Laila S. Chudoris novelle *LM* kommer en kvinde hjem fra studier i udlandet og oplever, hvordan nu både mænd og kvinder skal have ansigtet dækket for at indgå i samfundet.

En egen sørgelig poesi og konflikt mellem fortid og fremskridt hviler over beretningen *Det evige Fuglepar*, mens budskabet i den – ligeledes laotiske – om manden, der nægter at

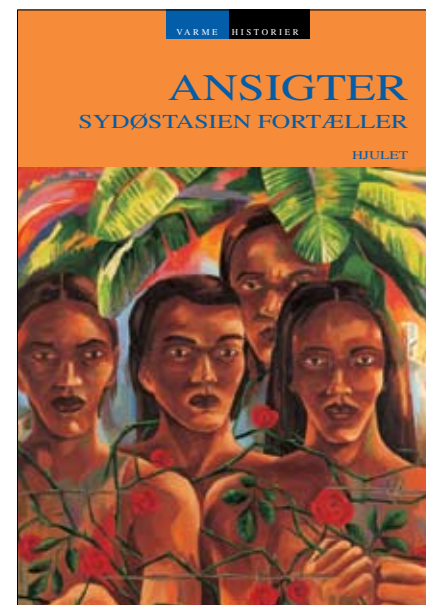
spise på restauranter med toiletpapir på bordet i stedet for servietter, er knap så univertelt.

Thailandsk Horror

Mest uhyrlig og uhyggelig er thai-novellen *Den personlige Kniv* om et ægtepar, der introducerer deres noget modvillige søn til den herskende klasses største fornøjelse: at spise smukke, levende mennesker af den inferiore klasse råt. Dertil har hver og én sin egen smukke skarpslebne kniv til at skære lunser af de levende kroppe, hvis ansigter er skjult af en kasse, så man ikke kan se, hvem man spiser. Også fra Thailand er *Familieliv på Vejen* om det stræbsomme middelklasse-ægtepar, der tilbringer det meste af deres tid i bilen til og fra arbejde. Og i bilkøen på vej ind til byen undfanger de det barn, de så inderligt ønsker sig, selvom manden frygter for sin sædkvalitet på grund af forureningen. Begge noveller virker som udtryk for en vis indestængthed.

Cambodjansk litteratur er i stærk bevægelse; det myldrer med unge nye forfattere, der også udkommer på tysk, fransk, engelsk og sågar svensk. Så det kan undre, at de to lidet bemærkelsesværdige fortællinger fra Cambodja, som tilmed åbner *Ansigt*, er gamle folkeeventyr.

Næsten lige så spændende som nogle af novellerne er de små forfatterbiografier bagest i bogen. Men læs selv. Der er nok at tage fat på.



Ansigt: Sydøstasien fortæller. Forlaget Hjulet. 376 s. 298 kr.

Udvalg og redaktion: Vagn Plenge.
Oversættelse: Ngo Thi Hoa og Niels Fink Ebbesen fra vietnamesisk, Bent Detlef Gehrt fra thai, Lisbeth Littrup fra malaysisk/indonesisk og Marianne Madelung fra engelsk.

Mette Holm er journalist med speciale i Kina og Sydøstasien.

RET MIG HER OG RET MIG DER

Ny undervisningsbog om menneskerettighederne med gode landeeksempler fra DK, Nordkorea, Cuba og Sydafrika. Men layoutet er en tynd kop te.

Af Klaus Slavensky

Da Ulla Tørnæs var undervisningsminister stod hun i spidsen for en tiltrængt modernisering af blandt andet gymnasieuddannelsen. Det lykkes den nuværende udviklingsminister at få "menneskerettigheder" ind i pensum, og nu foreligger der et bud på en undervisnings- og debatbog, som introducerer menneskerettigheder ude og hjemme til den kommende generation.

Bogens forfatter Jeppe Villadsen har flere reportagerjser i Asien og Afrika i bagagen, og det præger naturligvis nogle af de praktiske eksempler, men han har først og fremmest valgt at sættes fokus på de mest brændende og aktuelle menneskeretsspørgsmål som ter-

rorbekæmpelse, ytringsfrihed, dødsstraf og tortur, retten til liv m.fl. Det er godt tænkt, hvis man skal gøre sig håb om at skabe interesse for emnet i en klasse med teenagere. Måske er det også derfor, at han åbner med en reklame for nynazisten Jonni Hansens Radio Oasen.

Skurke har også rettigheder

Der følger en sober baggrundsartikel med ud fra devisen, at selv skurke har rettigheder. For mig snubler bogen i starten, selv om forfatteren i de efterfølgende afsnit behændigt vender tilbage til ytringsfriheden. Kan lokalradioen i Greve udgøre en seriøs åbenøjer for denne bog? Velgørende er derimod, at der ca. 20 sider længere henne gives fire forskellige landeeksempler på menneskerettighedernes mange ansigter: Danmark, Nordkorea, Cuba og Sydafrika. Styrken er så absolut de konkrete nedslag. De historiske fakta er uangribelige, og det er en smagsag, om man savner Magna Carta i listen over betydelige dokumenter.

Forfatteren får fornemt beskrevet forholdet mellem rettighedsgenerationerne og Syd-

Nord-problematikken, også i forbindelse med Verdenserklæringens tilblivelse, der ikke kun var vestligt tankegods. Der er gode faktabokse og massevis af statistikker, tal og dokumentation. Der henvises endvidere til kildetekster på nettet, og det er et scoop, bortset fra, at der mangler en link-liste til organisationer og fora, der arbejder med menneskerettigheder. Og apropos fora så er det ikke korrekt at placere FN's Menneskerettighedsråd under kapitaloverskriften "Internationale domstole".

Her har forlagsredaktøren svigtet, og det samme har layouteren, der har begået en 'mandagsbog'.

Det er synd for en forstandig forfatter, der kan sit stof og formidle svære problemstillinger, så man efter sidste side er blevet meget klogere på de udfordringer, som menneskerettigheder mere og mere udsættes for, selv om man for længst har lagt ungdomsuddannelsen bag sig.

Klaus Slavensky er informationschef på Institut for Menneskerettigheder. kks@humanrights.dk



Ret og vrang - om menneskerettighederne
Af Jeppe Villadsen
86 sider, hæftet, Kr. 112
Frydenlund

FOR LIDT OM ARBEJDET I MARKEN

Siden 'Ideal og Realiteter' udkom har debatten bølget frem og tilbage om den rette fortolkning af dansk bistandshistorie. *Udvikling* lukker debatten med denne kommentar fra en af bistandens praktikere. Mere debat om bogen kan læses på www.udvikling.dk

Af Erik Sjørlev Jensen

Det var med store forventninger, at jeg gik i gang med læsningen af mammutværket om dansk udviklingspolitik historie over 60 år. Når man som jeg har været en medspiller i ca. 25 år af perioden, er det jo næsten som en del af ens egen livshistorie.

Det er mit indtryk, at forfatterne har koncentreret beretningen lidt for meget om den rent politiske og udenrigspolitiske udvikling, mens beretningen er betydelig svagere på det bistandsfaglige indhold og den rent praktiske implementering af bistanden.

Det bunder sandsynligvis i, at de fremherskende kilder synes at være Styrelsespapirer og Danidas årsberetninger. Hvis man fx også blandt kilderne havde medtaget bladet *Udvikling*, ville man nok have fået et mere altomfattende og nuanceret indtryk af bistanden og de praktiske problemer i dens implementering. Der er ellers tankevækkende stof at finde i de 31 årgange af *Udvikling*, hvor bladet blandt andet var under redaktion af Kika Mølgaard og Jesper Søe, og hvor artiklerne i *Udvikling* ikke nødvendigvis udtrykte Udenrigsministeriets officielle syn. (Det gør artiklerne stadig ikke! red.)

Det giver mig anledning til nogle sporadiske kommentarer og refleksioner.

1) Valg af Kenya som samarbejdsland.

Mens der bruges adskillige sider i bogen på at forklare, hvorfor Tanzania, Indien og noget senere Bangladesh blev valgt som samarbejdslande, er der stort set ingen begrundelse vedrørende Kenya. Jo, der er en halvsides beskrivelse af de problemer, som man har haft med uafhængigheds-gaven til Kenya i 1963, nemlig Karen Blixens farm 'Karen College'. Men det har jo næppe alene været begrundelsen for at vælge Kenya som samarbejdsland!

2) *Problemer med at drosle den danske bistand op til over 60 lande - og senere drosle ned til 24 hovedsamarbejdslande.*

Det nævnes, at man i Danidas handlingsplan fra 1988 vælger at den bilaterale danske bistand skal koncentreres fra ca. 66 til 20-24 lande. Der er ingen beskrivelse af de betydelige problemer, der var fra midten af 1970'erne med at indlede samarbejde med mange nye lande, hvoraf mange ikke havde danske ambassader, ja sågar ikke engang en honorær dansk konsul. Det var faktisk interessant i de år, når man for første gang skulle til et af disse nye lande og var spændt på, om der mødte nogen op i lufthavnen for at tage imod en. Derefter skulle landets udviklingsplaner studeres for, at se om der under danske statslån kunne findes noget, der passede ind i planerne. Industrirådet havde udarbejdet et katalog over hvad den danske industri kunne byde på. Heraf fremgik det blandt andet, at ØK var leveringsdygtige indenfor alle kategorier og sektorer! Dette katalog var ikke ligefrem nogen hjælp. Men alligevel kom Danmark på landkortet, og der kom faktisk nogle gode projekter ud af det.

Senere, da man skulle drosle antallet af modtagerlande ned, var det svært, når delegationer fra nogle af de trofaste gamle kundelande troppede op i København for at høre, hvad de dog havde gjort, når vi nu ikke mere ville være venner med dem.

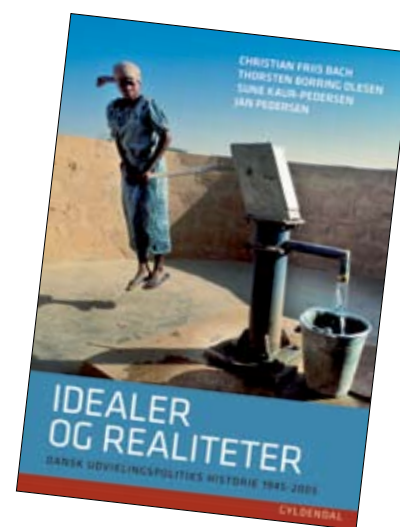
3) *Suverænitetsbegrebet - navnlig i forbindelse med statslån*

Der gøres i bogen loyalt opmærksom på, at

det var op til modtagerlandet at afgøre, hvilke projekter det ville finansiere under statslånene, men at man også i 1975 oprettede et særligt statslånskontor i Danida til blandt andet at støtte gennemførelsen af grundige forundersøgelser for at opnå den mest rationelle udnyttelse af lånene. Men det er min påstand, at statslånskontoret i ganske mange år i sin håndtering af projekterne var endog meget tilbageholdende med at blande sig i den praktiske implementering. Det kan jeg måske bedst anskueliggøre ved et lille eksempel: I bogen (side 433) er der en rørende historie om den danske montør, der genbesøgte vandværket i Dalat i Vietnam i 1994 (Hvor Danmark havde lagt Vietnam på is siden 1979), og genfinder sin gamle værktøjskasse intakt. Men da kontrakten om vandværket skulle godkendes af statslånskontoret i 1977, omfattede de danske leverancer kun vandværket, mens det i rapporten stod klart, at selve distributionsnettet i byen var hullet som en si. Da undertegnede foreslog, at man så gjorde det til en betingelse for godkendelsen, at Vietnam selv påtog sig at rehabilitere distributionsnettet, var svaret: 'Du kan da ikke stille krav til en suveræn stat'. Så det var først, da Danida igen 15 år efter kom i gang i Vietnam, at den nødvendige rehabilitering af distributionsnettet i Dalat blev til noget!

4) *Indførelsen af Enhedstjenesten i Udenrigsministeriet*

Det anføres i bogen med en række eksempler, at indførelsen af enhedstjenesten fik markante følger for udviklingspolitikken. Hvis man ville nævne en positiv konsekvens, kunne det være tilføjet, at en række personer fra bistandskonsulent- og bistandsadministratorgrupperne fik tilbud om at indtræde i enhedstjenesten, og at nogle af disse personer, der traf dette valg, senere blev markante ambassadører i Sydgruppelande, hvor deres bistandsmæssige kvalifikationer satte gode fingeraftryk på den danske bistand. Men det var kun en éngangsforeteelse, og flertallet af disse er vist enten pensionerede eller tæt på pensi-



onsgrænsen. Og det er klart, at det bistandsfaglige i dag spiller en mindre rolle i bistanden end før.

5) *Nordisk bistandssamarbejde - samt behandling af drikkevandsområdet*

Det påklages i bogen, at der skete meget lidt med konkret nordisk bistandssamarbejde. Som et positivt eksempel på nordisk samarbejde kunne have været nævnt det såkaldte *Nordiske Ferskvandsinitiativ* i efteråret 1991, hvor de nordiske lande var meget aktive, og hvor to principper blev markedsført i forberedelserne til Rio Miljøkonferencen i 1992:

a) Vandressourcer skal administreres på det laveste mulige passende niveau

b) Vand skal betragtes som et økonomisk gode med en pris, der reflekterer dets mest potentielle brug.

I det hele taget synes jeg, at drikkevandssektoren har fået en lidt stedmoderlig behandling i bogen, selvom den danske bistand til drikkevand og sanitære forbedringer under det af FN proklamerede Internationale Drikkevandstiair 1980-1990 androg mere end 10 pct. af den bilaterale danske bistand i disse år.

Helt galt bliver det, når man (på side 287) oplyser, at Danida som støtte til de elementære behovs strategi i Kenya i 1980 engagerer sig i vandbøringsprojekter. Det anskueliggøres ved bistanden på 41 mill. kr. til Aguthi vandprojektet i det centrale Kenya. Dette var imidlertid et stort rørlagt drikkevandprojekt med 3-400 km vandledninger, der forsynede over 6.000 familier gennem individuelle vandposte. Og det illustreres så med et billede af en håndpumpe!

Erik Sjørlev Jensen var bistandskonsulent i Danida 1977-1999 og før det Danida-projektleder i Kenya 1974-1977 og frivillig i Kenya 1966.

BØGER

AFRICA BEYOND AID

Africa Beyond Aid er redigeret af Holger Bernt Hansen, Greg Mills og Gerhard Wahlers. Bogen analyserer effekterne af u-landsbistanden til Afrika og fokuserer på nogle af de mere skeptiske perspektiver på bistandshjælp. Bogen er udgivet af *the Brenthurst Foundation*.

EN VERDEN OMKRING OS

Bogen *Verden omkring os* af journalist Erik Svensson og fotograf Ellen Svensson fortæller om, og viser billeder af menneskers hverdag over hele verden. *Bogen er udgivet af CDR-Forlag og henvender sig til folkeskolens ældste klasser. Den koster 198 kr.*

ART AND SOCIETY

Art and Society hedder en ny antologi fra Center for Kultur og Udvikling (CKU), hvor de deltagende kunstnere på den seneste Images of The Middle East-festival analyserer kunsten og kulturens rolle i en region i forandring. *Bogen koster 198 kr. og kan bestilles hos Center for Kultur og Udvikling. info@dccd.dk*

MORAL FOR SMUKKE PIGER OG GIRAFFENS TÅRER

Alexander McCall Smith fortsætter i *Giraffens tårer* og *Moral for smukke piger* sin fortælling om mennesker, begivenheder og mysterier der udspiller sig omkring Afrikas første og eneste damedetektiv, 'Botswanas Miss Marple', og hendes detektivbureau i den botswanske hovedstad Gabarone. *Begge bøger er udkommet på Ries Forlag og koster 299 kr.*

MØDET MED MALIS MENNESKER

For halvandet år siden blev det besluttet at gøre Mali i Vestafrika til nyt program-samarbejdsland. I marts besøgte Folketingets udenrigsudvalg Mali for at lære Danmarks ny samarbejdspartner at kende. Mogens Lykketoft beretter her om oplevelserne på turen.

Af Mogens Lykketoft, MF, udenrigsordfører for Socialdemokratiet

En lille flok energiske og engagerende mennesker på den ny danske ambassade i Malis hovedstad Bamako tog imod os. Ambassaden ledes af Margit Thomsen og hendes souchef Tine Anbæk. Tine skal i december efterfølge Margit på ambassadørposten. De to kvinder har i fællesskab opbygget vores nye samarbejde med Mali.

Folkene på ambassaden i Bamako havde sat alle sejl til og brugt utrolige kræfter på at lave et tæt, spændende program, der i bil og fly bragte os rundt i mange dele af Mali i løbet af reelt fem arbejdsdage i 40 graders varme.

Mali er på 1,2 mio. kvadratkilometer – dvs. en hel del mere end dobbelt så stort som Frankrig. Det har 13 mio. indbyggere, og der bor derudover fire millioner maliere i andre lande. De fleste bor i de vestafrikanske nabolande. Landet har 16 forskellige stammer og folkeslag – i syd er de helt mørke, i nord bor tuaregerne, der er mere lyse og hidtil overvejende har levet som nomader på kanten af Sahara. Mali er et af verdens fattigste lande. Landet har uhyre mange analfabeter – selvfølgelig især kvinder. Og en gennemsnitlig levealder, der under 50 år på grund af en frygtelig stor børnedødelighed.

De indsatsområder, vi satser på i Mali er rigtigt valgt: Det er Mali selv, der har valgt dem, men de har haft et skarpt blik for, hvad vi i Danmark er gode til.

Malis Grand Canyon

En del af os lagde ud med en udflugt til et solenergiprojekt, Danmark har støttet gennem mange år. Det var to og en halvtimes kørsel fra Bamako i en by, der hedder Koumantou. Rejsen foregik i landrovere ad meget gode veje og i stor hast. Alligevel fik vi et godt indtryk af fattigdommen i by og på land ved at køre gennem det gennemgående afsvedne landskab. Der har ikke været regn siden september.

Fremme ved projektet blev vi mødt af vældige forsamlinger af landsbyfolk, der fortalte om strømmen, der var kommet til den primitive skolestue og fødestue, og som trak pumpen, der nu sikrede dem let adgang til rent vand. Vi så hvordan de brugte strømmen til at kværne nogle olieholdige, uspiselige nødder og derved udvandt brændstof til en maskine,



To kvinder på vej hjem fra arbejde i byen Sikasso. Foto: Klaus Holsting

der kunne male mel. Og kunne bruges som drivmiddel til landsbyens varebil!

Næste dag fløj vi til landest næststørste by Mopti og så på dæmningsanlæg. Det ene var ødelagt af store oversvømmelser sidste år og nu under genopbygning. Det andet fungerede, og skabte grønne marker med skalotteløg m.v. midt i det svedne landskab. Dæmningerne opsamlende den korte regntids vand og gør det muligt at yde et afgørende bidrag til, at Mali kan blive selvforsynende med fødevarer.

Samme eftermiddag havde vi en spændende køretur langs en stor kløft, der er Malis Grand Canyon og hedder La Grand Falaise. Oppe på skifferbjergkædens sider har mennesker i tidligere århundreder bygget huler og lethytter. Nede ved foden af kløften lever Dogon-folket, der har farverige, hedenske skikke. Vi så en prøve på deres maskedans midt i dette fantastiske landskab. Endelig nåede vi hen under aften at få en lille sejltur på Nigerfloden, der løber gennem Mopti. Og kunne se aktiviteten og fattigdommen langs den store flod. Vi overnattede i hytter ved et lille hotel langs landevejen.

Den følgende dag fløj vi videre til Timbuktu oppe på kanten af Sahara. I middelalderen var det en kæmpeby med et islamisk universitet. Nu en søvnig by, hvor selv vejene inde nær byen byder på kørsel i sandklitter. Vi blev kørt først 25 km ud i den kratbevoksede ørken for i en landsby at blive modtaget af 115 kameler og flere hundrede lokale borgere – især tuareger, der prøver at blive jordbrugere i stedet for nomader. Vi blev modtaget under et åbent telt-tag. Hyldet for Danmarks hjælp til landsbyen. Og selv om det var tidligt på formiddagen, blev der frembragt en spydstegt okse og et antal ligeledes spydstegte får og geder, som vi fik en bid af, inden vi drog videre. Vi håber, at de mange fremmødte alle fik en bid af resten.

Kvindelig borgmester

Næste programpunkt var en sandstøvet by, Goundam, 85 km fra Timbuktu, hvor vi ved middagstid blev modtaget af den smukke 40-årige kvindelige borgmester og mange hundrede af hendes bysbørn, der var opstillet med farverige dragter og små udstillinger af de lokale produkter. Vi gjorde holdt ved det lokalcenter, borgmesteren var ved at få opbygget med særligt henblik på aktiviteter for kvinderne.

Borgmesteren er en af de meget få kvinder på topposter i Mali. Vi blev inviteret ind i hendes hus i den gamle bydel, hvor hun serverede frokost i et over- og stemningsfuldt lokale og fortalte om sin egen livsbane og sin indædte kamp mod kvindelig omskæring, som de fleste maliske kvinder fortsat invalideres med. Hun havde taget fat på at omskole de gamle kvinder, der levede af at omskære og sætte dem til at producere sæbe m.v. i stedet for. Og hun havde fået imamerne i tale og fået dem til at fortælle, at det ikke er religionen, islam, der kræver omskæring.

Vi var meget oplivede over mødet med denne kvinde, der af præsidenten var blevet opfordret til at stille op og havde mobiliseret kvinderne i Goundam til nye tider.

Natten derpå var vi indkvarteret under åben himmel i en lejr ude i ørkenen langt fra Timbuktu by. Vi spiste under åbent telt, sad i lang tid og så op på en fantastisk stjernehimmel og sov derefter under en udspændt oksehud på en bambusseng med åbent ud til ørkenen omkring os. Både solnedgang og solopgang over ørkenen var en helt fantastisk oplevelse.

Efter solopgangen fløj vi tilbage til hovedstaden Bamako, der er en forvokset og kaotisk landsby med 1,5 million mennesker, masser af værkbrudte og overfyldte minibusser og overlæssede lastbiler, og mest fattige folk alle

vegne. Et fascinerende og skræmmende rod. Blev igen indlogeret på et stort ret moderne Sofitel, der tronede over by og flod. Men strømmen – og dermed vandforsyning og air-condition forlod det fine hotel. Den handlekraftige ambassadør besluttede at flytte hele delegationen til et andet hotel i nærheden – men helt ude ved kanten af Nigerfloden.

Ellers gik dagen med møder med medlemmer af Nationalforsamlingen (det var ikke så dynamisk) og med den meget kloge og sympatiske premierminister Sidibé.

Og om aftenen havde ambassadør Margit i sin flotte nyerhvervede residens med have ned til Niger-floden inviteret på reception, hvor en stor del af Malis regering og det diplomatiske korps (inkl. USA's og Kinas ambassadører) var mødt. Vi fra Folketinget fik en specielt god snak med en progressiv iman Diallo, om prædikede forståelse og tolerance – også over for danske karikaturtegnere – og som var offensivt imod omskæring og imod saudisk fremmarch med penge og fundamentalisme syd for Sahara. Vi talte også med vore projektmedarbejdere, andre (også udenlandske) NGO-folk og den danske officer Kissbye, der er udsendt til Fredsskolen i Mali.

Besøg hos Malis helt

Turens sidste officielle programpunkt var besøg hos Malis præsident Armadou Toumani Touré (kaldet ATT), der bor flot i det gamle franske guvernørpalads oppe over Bamako.

ATT er en helt. Han er officer af uddannelse. Men det var ham, der fjernede det gamle militærdiktatur i 1991 og insisterede på demokrati. I første omgang stillede han ikke selv op til valgene, men i 2002 blev han med overvældende flertal valgt og i 2007 genvalgt til landets præsident. En meget venlig og humoristisk mand på 58 år. Han fortalte levende og indgående om Malis udfordringer og sine planer for udvikling af landet. Præget af stor forståelse for betydningen af at frigøre og inddrage kvinderne, skabe udvikling i de fattige landdistrikter, uddanne det overvældende store antal unge og fastholde samarbejde og tolerance mellem de mange stammer og etniske grupper i hans land. Og så fortalte han også om Malis store engagement i freds-skabelse i Afrika og store deltagelse i fredsbevarende operationer på kontinentet.

Besøget hos ATT var – ligesom besøget hos borgmesteren i Goundam – for mig en bekræftelse på, at vi har valgt rigtigt med Mali som samarbejdsland. Det var en understregning af, hvor meget engagerede og ukorrupte ledere betyder for, om udviklingen kommer rigtigt i gang og et demokrati kan slog an i et urfattigt land.

Det var en opmuntrende rejse, der viste os nytten af at de rigtige folk fra Danmark og modtagerlandet gør de rigtige ting – og gør dem rigtigt. Vel er vejen foran Mali meget lang, før de har opfyldt 2015 Målene. Men landet er på den rette vej. Og Danmark gør en opmuntrende forskel for mange mennesker i et Afrikas fattigste lande.

PÅ BURKINA FASOS RØDE SANDJORD

Cand.pæd. Else Trærup – tidligere udviklingsarbejder og nu kvinden bag et usædvanligt projekt i Burkina Faso – fylder 70 år.

Tekst og foto: Lotte Juul Martini og Mette Noppenau

Kør fra Ouagadougou ad *route de Fada* og drej så efter godt syv kilometer til højre mod Saaba, hvor du ved markedspladsen drejer til højre og mod *Association Kologh Naba*. Så kommer du til huset, hvor Else Trærup bor i vinterhalvåret.

På denne plet i det vestafrikanske land Burkina Faso har hun opbygget en lille arbejdslandsby *Association Kologh Naba*, der arbejder med at forbedre levevilkårene for unge lokale mænd og kvinder gennem faglig uddannelse og den danske andelstanke. Derfor er den hektar røde sandjord, som Else Trærup købte i år 2000, nu bebygget med et syværksted, et snedkerværksted, et hus til sæbefremstilling, et hus til væverne, en lille restaurant, en køkkenhave og Else Trærups eget beboelseshus – og det vrirler med mennesker på gårdsplad-

sen. Else nyder selskabet, men er meget ambitiøs omkring projektet.

Uddannelse er motoren i Elses arbejde i Kologh Naba, og den har også været den røde tråd gennem hendes arbejdsliv. Else Trærup, der fylder 70 år den 10. maj 2008, er uddannet lærer og cand. pæd. og underviste, ind til hun var 45 år, voksne i pædagogik og psykologi på Danmarks Erhvervspædagogiske Læreruddannelse. Herefter flyttede hun til Lesotho i det sydlige Afrika, hvor hun, som udsendt gennem Danida, arbejdede som informations- og undervisningsrådgiver for den nationale andelsbevægelse. I 1987, da Else Trærup havde boet i Lesotho i to år, flyttede hun tilbage til Danmark, men rejselysten var blevet tændt i hende. Kort efter rejste hun til Etiopien og derefter til Tanzania, hvor hun arbejdede med sundhedsprojekter for Dansk Røde Kors.

Tilbage til Afrika

Endnu engang tilbage i Danmark arbejdede Else Trærup i et par år på andelsbevægelsens Ulandskontor. I 1991 blev hun ansat hos konsulentfirmaet Cowi, og de næste seks år rejste hun blandt andet til Vietnam, Sri Lanka, Tanzania og Baltikum, hvor hun hovedsagligt planlagde undervisning i forbindelse med vandprojekter.



Men hun ville gerne tilbage til Afrika, og i foråret 1998 fik hun job som Dansk Røde Kors' regionalrepræsentant i Vestafrika med base i Burkina Fasos hovedstad Ouagadougou.

Egentlig købte Else sit jordstykke, fordi hun ville bygge et hus til sig selv udenfor den travle

og beskidte hovedstad, men da lokale kvinder og mænd begyndte at opsøge hende for at søge arbejde, opstod idéen til andelsforeningen Kologh Naba, hvor medlemmerne kan forbedre deres levevilkår ved hjælp af faglig uddannelse. Først underviste Else hver lørdag lokale kvinder i at hække grydelapper – det var det eneste, hun lige kunne finde på, og da hun i 2003 gik på pension, tog udviklingen for alvor fart. Else rejser dog stadig ud på et par missioner for Dansk Røde Kors hvert år.

Arbejdet med at skabe en andelsbevægelse i en lille, fattig burkinsk landsby har langtfra været let. Men Else har brugt sin stædighed og sin stærke tro på projektet, og nu nyder hun hver dag at se udviklingen i Kologh Naba og hos de 60 kvinder og mænd, der gennem årene i Kologh Naba har lært et håndværk.

Hun håber, at idéen vil blive så rodfæstet, at snedkerværkstedet, sæbeproduktionen, systuen og de andre værksteder stadig vil fortsætte, når hun ikke selv længere har kræfter til hvert år at flytte fra sommerhuset ved Sejerøbugten til Kologh Naba, der er hendes hjem fra oktober til april. Sin 70-års fødselsdag fejrer hun i Danmark.

Lotte Juul Martini og Mette Noppenau er journalister på bureauet Råstof Kbh.

NYT OM NAVNE MAJ 2008

MULTILATERALE RÅDGIVERE

Bjarne Tønder Hansen, 29, er ansat som Junior Professional Officer (JPO) ved Verdensbankens Financial Unit i USA.

Katrine Siig Kristensen, 28, er ansat i UNDP, USA, hvor hun skal arbejde med kriseforebyggelse.

Kasper Dalsten, er ansat som Special Assistant to the Country Director i Verdensbanken, Uganda.

Christian Vang Eghoff er ansat i Verdensbanken, Mali, som Operations Officer to the Country Manager.

Martin Hart Hansen, 34, starter ved UNDP, Nepal, som Special Assistant to the UN Resident Co-ordinator.

NGO'ER



Marie Keiding, 33, sygeplejerske, udsendes med Læger uden Grænser til byen Bo i Sierra Leone, hvor hun de næste seks måneder får ansvaret for koordination af sygeplejearbejdet på fem sundhedsklinikker.



Laké Kristensen, 35, sygeplejerske, skal de næste ni måneder arbejde for Læger uden Grænser i Indien. Her skal hun bidrage til at hjælpe de 45.000 flygtninge i delstaten Chhattisgarh.



Inge-Lise Aaen, 61, jordemoder og sygeplejerske, er udsendt for at lede et distrikts-sundhedsprojekt i Herat-provinsen i det vestlige Afghanistan. Projektet drives af Den Danske Afghanistan Komité.



Kirstine Primdal, 28, er ansat som international konsulent i Ungdommens Røde Kors. Kirstine Primdal skal blandt andet varetage udsendingen af ungdomsfrivillige.



Lars Anderskov, udsendes af Mellemløst Samvirkes til Sydsudan, hvor han de næste tre år skal arbejde med opbygning af lokaldemokrati.



Bjørn Heinesen, 28, udsendes for Læger uden Grænser til Ahwar i Yemen som logistiker og administrator. Bjørn Heinesen tilknyttes et projekt, der skal

hjælpe bådflygtninge fra Somalia og Etiopien.

Arne Jacobsen, 61, udsendes for Røde Kors til Øst Timor, hvor han det næste år skal lede Internationalt Røde Kors-kontoret i landet.



Lena Vind Andersen, 37, ny informationsmedarbejder for Mellemløst Samvirke i Zambia. Lena Andersen skal blandt andet fungere som kommunikationsrådgiver for MS's partnerorganisationer i Zambia, for at fremme deres muligheder for større gennemslagskraft i det zambianske samfund.

UDENRIGSMINISTERIET

Peter Jul Larsen, 53, ambassaderåd, flytter fra ambassaden i Accra til Lusaka i Zambia.

Birgit la Cour Madsen, 32, fuldmægtig, udsendes til ambassaden i Maputo, Mozambique.

Frank Wissing Madsen, 46, fuldmægtig, udsendes til ambassaden i Addis Ababa, Etiopien.

Eva Hillbom Guizani, 47, konsul, udsendes til ambassaden i Dar es Salaam, Tanzania.

... fortsat fra bagsiden

samfundet og kvinders rettigheder, skabe jobs og opbygge kapacitet gennem træning og uddannelse, siger hun til *Udvikling*.

Den samlede investering er på 60 millioner rand (ca. 52 mio. kr.).

– Billetter til vores busser kommer til at koste det samme, som andre der kører på tilsvarende distancer, men de bliver lettere at komme til, og de bliver sikrere. Vi skal være frontløber, når det drejer sig om sikkerhed, fortæller Ronald Niegaardt.

Netop trafikikkerhed er et vigtigt element i projektet. Buschaufførerne skal have særlig træning. De sydafrikanske veje er nemlig livsfarlige og antallet af alvorlige trafikuheld er blandt de højeste i verden. Over 12.000 mennesker mister livet hvert år i trafikken i Sydafrika, og busser er ti gange oftere involveret i alvorlige ulykker end personbiler.

Det nye busselskab regner med, at verdensmesterskaberne i fodbold, der skal afholdes i Sydafrika i 2010, yderligere vil øge behovet for transport mellem byerne, hvor de mange kampe spilles. To af VM-byerne er netop Port Elizabeth og Cape Town, hvor de første busser skal køre mellem.

På længere sigt kan der også blive tale om at etablere busdrift i hele regionen, for eksempel fra Sydafrika til Lesotho, Swaziland, Zimbabwe, Zambia, Mozambique, Malawi, Namibia og DR Congo.

MED MOR BAG RATTET

Thinggaards busser kører normalt til destinationer som Frederikshavn og Esbjerg. Nu skal Thinggaard drive lokalt busselskab i Sydafrika, der skal betjene passagerer fra township til township.

Af Louise Windfeld-Høeberg,
Tshwane (Pretoria)

– Alle advarede mig på forhånd og sagde, at det er da alt for risikabelt. Alt for farligt! siger direktør Poul Erik Thinggaard og smiler.

– Men overalt er jeg blevet venligt og varmt modtaget. Jeg føler mig absolut ikke utryk, når jeg har besøgt slumkvartererne. Men selvfølgelig skal man tænke sig om, det er klart, siger han.

Det danske busselskab Thinggaard har sammen med lokalsamfundet i Bethelsdorp, der ligger nær havnebyen Port Elizabeth i Sydafrika, indgået et enestående samarbejde med økonomisk støtte fra Danidas Business-to-Business (B2B) program.

I løbet af de kommende år skal partnerne drive et nyoprettet busselskab, og sammen træne ufaglærte, særligt kvinder, som chauffører, mekanikere, busstewardesser, billetsejere og virksomhedsledere.

”

Jeg vil gerne gøre mit til, at de ikke laver de samme begynderfejl, som jeg selv gjorde, dengang jeg selv startede i branchen.

Direktør Poul Erik Thinggaard.

Filosofien bag er, at folk skal kunne stå på bussen, der hvor de bor, nemlig ude i slumkvartererne, de såkaldte townships, så de ikke skal hele vejen ind til en central busterminal først, hvilket let kan blive en bekostelig affære både i tid og penge.

Samtidig skal man kunne stå af der, hvor man skal hen for at arbejde eller handle, nemlig i et andet township, og ikke på en anden central busterminal.

Startskuddet lyder i oktober

– Busdriften mellem de store byer i Sydafrika er både besværlig og meget frustrerende, som den fungerer i dag. I stedet for at vente på at andre gjorde noget ved sagen, besluttede vi selv at oprette en virksomhed til formålet. Men vi har brug for hjælp på alle niveauer, forklarer Ronald Niegaard, der er formand for lokalsamfundet i Betheldorp, der har fået licensen til at drive busselskabet.

– Og det er her, samarbejdet med Thinggaard er nødvendigt og oplagt. Det, vi vil tilbyde, er en ny form for service for almindelige mennesker. Man skal kunne stå på, der hvor man bor og stå af lige der, hvor man vil hen. Fra et township ved Port Elizabeth direkte til et township i Cape Town, siger Ronald Niegaard.

De første fem busser komme på gaden i ok-

– Det er afgørende, at vi får flere kvinder ind på områder, der typisk er domineret af mænd, for eksempel som mekanikere og chauffører, siger Ronald Niegaard.

Ikke blot for pengenes skyld

– Vi er vant til kvindeelementet. Der er faktisk en overvægt af kvinder i min egen virksomhed, så for mig er det helt naturligt, siger

ning i Afrika mange år frem eller for at tjene styrtende med penge, det er faktisk mere for fornøjelsens skyld, selv om projektet selvfølgelig skal være økonomisk bæredygtigt. Jeg vil gerne være med til at gøre en forskel – og gøre mit til, at de ikke laver de samme begynderfejl, som jeg selv gjorde, dengang jeg selv startede i branchen. Hvis det kører efter fem år, så forlader vi butikken.

MASKINEL MAGASINPOST
Id-nr. 42328
Returadresse:
Postboks 7777
DK-7000 Fredericia

POST
PP
DANMARK

tober og skal netop køre mellem Port Elizabeth og Cape Town. Senere er det planen at udvide driften til også at omfatte Durban og Johannesburg med yderligere 15 busser. Træningen af de omkring 120 nye medarbejdere, der overvejende skal være kvinder, begynder i juni.

Lokalsamfundet i Betheldorp har tidligere haft succes med at fokusere på netop kvinder og egnsudvikling. Omkring 800 kvinder er blevet trænet i håndvævning og lever i dag af at producere tæpper til eksport.

Poul Erik Thinggaard, der er tredje generation af familieimperiet Thinggaard, der begyndte at transportere folk i 1920, ikke med busser, men med hestevogne.

Senere blev han en af hovedmændene bag Eurolines, netværket af busser, der i dag dækker hele Europa.

– Distancerne mellem de store byer i Sydafrika er meget lig dem mellem europæiske hovedstæder, så det er meget bekendt for os, fortæller han og fortsætter:

– Vi gør ikke dette her for at drive forret-

Poul Erik Thinggaard understreger, at han aldrig ville have kastet sig ind i busdrift i Afrika uden at have en lokal samarbejdspartner.

”

Det er afgørende, at vi får flere kvinder ind på områder, der typisk er domineret af mænd, for eksempel som mekanikere og chauffører.

Ronald Niegaard, formand for lokalsamfundet i Betheldorp.

– Vi har aldrig været involveret i den slags før. Det er derfor altafgørende at have en lokal partner, for der er så mange faldgrupper, som lovgivning, kultur og så videre, og man aner jo faktisk ikke, hvor man skal starte. Derfor er B2B-ideen oplagt. Vi har fået et rigtig godt samarbejde med sydafrikanerne. Faktisk minder den sydafrikanske mentalitet på mange måde om den danske, så vi forstår hinanden godt, siger han.

12.000 trafikdrab årligt

Også udviklingsminister Ulla Tørnæs, der besøgte Sydafrika i forbindelse med lanceringen af projektet, er begejstret:

– Dette projekt er et godt praktisk eksempel på det, B2B-programmet søger at opnå via finansiering af bæredygtige, kommercielle partnerskaber. Dette projekt vil styrke lokal-



Thinggaard kører nu fattige direkte fra deres hjem i slumområderne. Tidligere skulle de helt ind til byen for at tage bussen til arbejde. Foto: Ariadne van Zandbergen/Polfoto

... fortsættes på side 27